

คู่มือ

การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ สำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

นางสมยล กำแหงฤทธิรงค์
นักวิชาการช่างศิลป์ ชำนาญการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คู่มือ

การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ
สำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

นางสมยล กำแพงฤทธิ์รงค์
นักวิชาการช่างศิลป์ ชำนาญการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำนำ

ศิลปะการวาดภาพบุคคลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการที่มุ่งหวังให้เกิดสุนทรียภาพ ช่างคิดช่างสังเกต รู้จักพินิจพิเคราะห์ มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของศิลปะสร้างสรรค์ ตลอดจนมีพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงออกอย่างอิสระ ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ตามความสามารถของแต่ละคนที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคตซึ่งจะส่งผลของงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ภารกิจการถ่ายทอดงานศิลปะของสำนักพิมพ์ผ่านงานพิมพ์โอกาสพิเศษนั้น บ่งบอกถึงความมุ่งมั่นในการสืบสานภารกิจของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการสืบสานความเป็นอัตลักษณ์ของชาติ ผ่านการแสดงผลออกด้วยการถ่ายทอดศิลปะสีน้ำ โดยกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติได้รวบรวมไว้ในคู่มือฉบับนี้พร้อมกับการพัฒนาด้วยแนวคิด เทคนิคการสร้างสรรค์ต่าง ๆ

ท้ายที่สุดนี้ผู้จัดทำขอขอบคุณคณะผู้บริหารสำนักพิมพ์ในอดีตจวบจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการโรงเรียนชำนาญการ รุ่นที่ 2 และผู้ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์ต่อบุคลากรของหน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตงานพิมพ์โอกาสพิเศษสืบต่อไป

สมยศ กำแพงฤทธิรงค์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	(2)
สารบัญภาพ	(4)
สารบัญภาพแผนภูมิ	(7)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 นิยามศัพท์	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดทำคู่มือ	4
บทที่ 2 วิเคราะห์งานในหน้าที่และความรับผิดชอบ	
2.1 รูปแบบการบริหารและโครงสร้างของระบบงาน	6
2.2 จำนวนบุคลากรในหน่วยศิลปะ	9
2.3 ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย	10
2.4 ความหมายและความสำคัญของการเขียนภาพโปสเตอร์	11
2.5 สภาพปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในการดำเนินการ	16
2.5.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	16
2.5.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 องค์ประกอบของระบบงาน	
3.1 องค์ประกอบทางทัศนศิลป์	18
3.2 ด้านการบริหารการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	23
3.3 ด้านการบริการการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	24
3.4 ด้านวิชาการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	25
3.5 การดำเนินงานการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์ โอกาสพิเศษในภาพรวม	25
บทที่ 4 ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	
4.1 หลักและวิธีดำเนินการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	28
4.2 ข้อควรคำนึงในการใช้ภาพวาดบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	29
4.3 การเตรียมการก่อนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	31
4.4 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	31
4.5 เทคนิคการระบายสีน้ำ	36
4.6 ขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ	38
บทที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข	
5.1 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน	65
5.2 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร	66
5.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยี	67
5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	
ผลงานที่เผยแพร่ในวารสารพิเศษต่างๆ	69
ประวัติผู้จัดทำ	75

สารบัญภาพ

	หน้า
บทที่ 2	
ภาพที่ 2.1 โปสเตอร์ตัดครึ่งตามความยาวของกระดาษ	13
ภาพที่ 2.2 โปสเตอร์ภาพยนตร์	14
ภาพที่ 2.3 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์	14
ภาพที่ 2.4 โปสเตอร์เพื่อการโฆษณา1	15
ภาพที่ 2.5 โปสเตอร์เพื่อการโฆษณา2	15
บทที่ 3	
ภาพที่ 3.1 การเชื่อมโยงเป็นหน่วยเดียวกัน	19
ภาพที่ 3.2 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรื่องเส้น ทิศทางของเส้น รูปทรงของเส้น	19
ภาพที่ 3.3 ความสมดุลสองข้างเท่ากัน	20
ภาพที่ 3.4 ความสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน	20
ภาพที่ 3.5 จุดเด่นของสีและรูปทรง	21
ภาพที่ 3.6 จุดรองรับรูปเรือในภาพใหญ่	21
ภาพที่ 3.7 ความกลมกลืนสีวรรณะเดียวกัน	22
ภาพที่ 3.8 ความขัดแย้งเพื่อความงามทางศิลปะ	22
ภาพที่ 3.9 ความสัมพันธ์ของขนาดและสัดส่วน	23
บทที่ 4	
ภาพที่ 4.1 ศึกษากายวิภาค	28
ภาพที่ 4.2 การร่างแบ่งสัดส่วน	29
ภาพที่ 4.3 ภาพขยายความแตกต่าง AM Screen และ FM Screen	30
ภาพที่ 4.4 การเตรียมผนังกระดาษลงบนกระดาษวาดภาพ	32
ภาพที่ 4.5 การผนังกระดาษลงบนกระดาษวาดภาพ	33
ภาพที่ 4.6 สีน้ำ	34
ภาพที่ 4.7 จานสีน้ำ	35
ภาพที่ 4.8 พู่กันระบายสีน้ำ	35
ภาพที่ 4.9 สภาพของกระดาษที่รับน้ำแตกต่างกัน	37
ภาพที่ 4.10 การระบายเคลือบและแห้งบนแห้ง	37
ภาพที่ 4.11 เทคนิคแตะ ลาก กด ยก	38
ภาพที่ 4.12 การสีบคั่นต้นแบบผลงานที่ 1	40
ภาพที่ 4.13 การร่างภาพผลงานที่ 1	41
ภาพที่ 4.14 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 1	41
ภาพที่ 4.15 การกำหนดโทนสีผลงานที่ 1	42
ภาพที่ 4.16 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 1	42

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ภาพที่ 4.17 ผลงานที่ 1 เมื่อเสร็จสมบูรณ์	43
ภาพที่ 4.18 การสีบคั่นต้นแบบผลงานที่ 2	44
ภาพที่ 4.19 การร่างภาพผลงานที่ 2	45
ภาพที่ 4.20 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 2	45
ภาพที่ 4.21 การกำหนดโทนสีผลงานที่ 2	46
ภาพที่ 4.22 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 2	47
ภาพที่ 4.23 ผลงานที่ 2 เมื่อเสร็จสมบูรณ์	47
ภาพที่ 4.24 การสีบคั่นต้นแบบผลงานที่ 3	48
ภาพที่ 4.25 การร่างภาพหลักผลงานที่ 3	49
ภาพที่ 4.26 การร่างภาพรองผลงานที่ 3	50
ภาพที่ 4.27 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 3	50
ภาพที่ 4.28 การกำหนดโทนสีภาพ บรรยากาศ กำหนดแสงผลงานที่ 3	51
ภาพที่ 4.29 ผลงานที่ 3 เมื่อเสร็จสมบูรณ์	52
ภาพที่ 4.30 การสีบคั่นต้นแบบผลงานที่ 4	53
ภาพที่ 4.31 การร่างภาพผลงานที่ 4	54
ภาพที่ 4.32 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 4	54
ภาพที่ 4.33 การกำหนดโทนสีของภาพรวมผลงานที่ 4	55
ภาพที่ 4.34 การกำหนดแสงเงาผลงานที่ 4	56
ภาพที่ 4.35 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 4	57
ภาพที่ 4.36 ผลงานที่ 4 เมื่อเสร็จสมบูรณ์	58
ภาพที่ 4.37 การสีบคั่นต้นแบบผลงานที่ 5	59
ภาพที่ 4.38 การร่างภาพผลงานที่ 5	60
ภาพที่ 4.39 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 5	60
ภาพที่ 4.40 การกำหนดโทนสีของภาพรวมของผลงานที่ 5	61
ภาพที่ 4.41 การกำหนดแสงและเงาผลงานที่ 5	62
ภาพที่ 4.42 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 5	63
ภาพที่ 4.43 ผลงานที่ 5 เมื่อเสร็จสมบูรณ์	64

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ภาพผนวกที่ 1 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2554	69
ภาพผนวกที่ 2 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2555	70
ภาพผนวกที่ 3 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2556	70
ภาพผนวกที่ 4 หน้าปกหนังสือบทกลอนกล่อมเด็กและบทปลอบเด็กและหนังสือบท เด็กเล่น	71
ภาพผนวกที่ 5 ต้นแบบสิ่งพิมพ์ปีใหม่ 36 ปี มสธ.	72
ภาพผนวกที่ 6 ต้นแบบและหน้าปกหนังสือ 120 ปี บารมีพระปกเกล้า	73
ภาพผนวกที่ 7 ต้นแบบและโปสเตอร์การประกวดวาดภาพ	74
ภาพผนวกที่ 8 การมอบรางวัลและใบเกียรติบัตร ในงาน KM DAY 2556	77
ภาพผนวกที่ 9 การเข้าเฝ้าทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายหนังสือ	78
ภาพผนวกที่ 10 การประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	79
ภาพผนวกที่ 11 การรับรางวัลบุคลากรสายสนับสนุนผู้มีผลงานดีเด่นแห่งชาติ ปชมท. 2559	80

สารบัญภาพแผนภูมิ

	หน้า
บทที่ 2 แผนภูมิที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	8
แผนภูมิที่ 2.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยศิลปะสำนักพิมพ์	9
แผนภูมิที่ 2.3 แผนผังโครงสร้างงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์และภาพประกอบของหน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์	10
บทที่ 3 แผนภูมิที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานขอใช้บริการงานสิ่งพิมพ์หน่วยศิลปะ	26
แผนภูมิที่ 3.2 แผนผังแสดงขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ	27

สารบัญตาราง

	หน้า
บทที่ 2 ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหาร	16
ตารางที่ 2.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านวัฒนธรรมขององค์กร	16
ตารางที่ 2.3 วิเคราะห์ปัจจัยด้านทรัพยากร	16
ตารางที่ 2.4 วิเคราะห์ปัจจัยด้านงบประมาณ	17
ตารางที่ 2.5 วิเคราะห์ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	17

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

1.1.1 ความเป็นมา

การวาดภาพพระบายสี เป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ใช้การวาดภาพและเขียนภาพเป็นสื่อในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด นับตั้งแต่มนุษย์พัฒนาความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา จากหลักฐานของภาพเขียนที่หลงเหลืออยู่ในถ้ำสมัยมนุษย์หิน (Paleolithic) ที่มีอายุนับหมื่นปีเศษในยุโรป ย่อมแสดงประจักษ์พยานการแสดงออกของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี สำหรับภาพเขียนบนผนังถ้ำในประเทศไทยนั้น แม้จะมีอายุไม่กี่พันปีก็ถือว่าเป็นประจักษ์พยานในการแสดงออกด้านวัฒนธรรมการวาดภาพและระบายสีของมนุษย์ในอดีตได้เป็นอย่างดี รวมทั้งหลักฐานลวดลายเขียนสีบนภาชนะเครื่องปั้นดินเผาอารยธรรมบ้านเชียงในช่วงอารยธรรมสมัยยุคหินใหม่ ได้กลายเป็นสื่อที่แสดงถึงพัฒนาการความคิดและเทคโนโลยีการผลิตที่สำคัญในช่วงเวลานั้น นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์จนกระทั่งเป็นสิ่งปลูกฝังทางสุนทรียะ และยังนำไปสู่การปฏิบัติงานด้านศิลปะอย่างมีทิศทาง มีเป้าหมายที่ถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมกับการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี

สำนักพิมพ์เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตั้งแต่ออดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการพัฒนาสื่อต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละภารกิจให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ ผู้จัดทำคู่มือได้มีโอกาสเป็นคณะทำงานในชุดต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วงปีพุทธศักราช 2551 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยงานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่เป็นงานเนื่องโอกาสพิเศษต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนาศิลปวัฒนธรรม

ในการทำงานด้านวิชาชีพนั้น นักวิชาการช่างศิลป์และงานด้านบริหาร การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วยการดำเนินงานตามแผนนโยบายของหน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์ ได้แก่ จัดทำแผนการปฏิบัติงาน ควบคุมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหา งาน ประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรในสังกัด วิเคราะห์และรายงานผลการดำเนินงาน ร่วมดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสำนัก แผนปฏิบัติราชการประจำปี งานพัสดุครุภัณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการจัดการความรู้ นอกจากนี้ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายและวิทยากรฝึกปฏิบัติเสริมทักษะให้แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์เบื้องต้น โดยปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์

สำนักพิมพ์ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ส่งผลให้สำนักพิมพ์และมหาวิทยาลัย มีผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์งานศิลปะด้านจิตรศิลป์จากการถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ในรูปแบบทางวิชาการและงานบริการวิชาการแก่สังคม ตลอดจนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน

1.1.2 ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษต่างๆ ย่อมมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละเหตุการณ์ แต่ละสื่อ แต่ละความหมาย โดยนักวิชาการช่างศิลป์ต้องมีประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาพัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อสื่อความหมายให้ตรงกับเหตุการณ์นั้น ๆ ผู้จัดทำคู่มือจึงเห็นว่าความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ งานในโอกาสพิเศษที่จะต้องแสดงออกด้วยภาพเป็นสื่อ ซึ่งจะเห็นได้จากผลงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 เป็นต้นมา ดังนี้

ปี พ.ศ. 2552 สร้างสรรค์พระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระบรมราชินีนาถสิริกิติ์ เนื่องในโอกาส “60 ปี วันราชาภิเษก” จัดทำบัตรอวยพรปีใหม่เพื่อเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย จัดพิมพ์ จำนวน 1,000 แผ่น

ปี พ.ศ. 2554 สร้างสรรค์พระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และพระราชกรณียกิจ เนื่องในโอกาส 84 พรรษา จัดทำปฏิทินโปสเตอร์ โดยกำหนดแนวคิด “84 พรรษามหาราช” จัดพิมพ์ จำนวน 1,500 แผ่น

ปี พ.ศ. 2555 มีพันธกิจด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เมื่อปลายปีเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ ได้รับมอบหมายสำนักพิมพ์จัดทำปฏิทินแขวนเพื่อนำไปเผยแพร่ในงานกฐินพระราชทาน เนื่องในโอกาสพระบรมโอรสาธิราชฯพระชนมายุ 60 พรรษา กำหนดแนวคิด “60 พรรษา มหาวชิราลงกรณ” จัดพิมพ์ จำนวน 1,000 ชุด

ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา กำหนดให้เนื้อหาและภาพวาดสีน้ำใช้ในปฏิทินโปสเตอร์ใช้เผยแพร่ในงานกฐินพระราชทาน โดยมีแนวคิดเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นปสกนิกรที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พร้อมพระราชกรณียกิจมากมาย ทั้งพระราชกรณียกิจที่ทรงสืบสานพระราชปณิธานต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชกรณียกิจทางด้านพัฒนาการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา สาธารณสุขและโภชนาการ การต่างประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม ปรัชญา กิจกรรมการเรียนการสอน ความรับผิดชอบต่อสังคม (ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส) การศึกษาตลอดชีวิต และเสริมบทบาทเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่สะท้อนการก้าวไปข้างหน้าสู่ความทันสมัย

ปี พ.ศ. 2559 เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ 70 ปี เพื่อเผยแพร่ในงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยแนวคิด “70 ปี ครองไพบถ์ ครองหัวใจประชาชน” ซึ่งถ่ายทอดเป็นภาพเขียน 12 ภาพ โดยผู้จัดทำคู่มือเป็นผู้สร้างสรรค์ภาพ 4 ภาพหลัก ได้แก่ มิถุนายน ตุลาคม ธันวาคม ส่วนหน้ารองปิดท้ายและภาพประกอบรอง 10 ภาพ

จากที่มาของงานสิ่งพิมพ์พิเศษดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้จัดทำจึงสรุปสาระสำคัญของคู่มือในการวาดภาพ ที่เน้นองค์ประกอบหลักต่าง ๆ ของความสวยงามทางศิลปะเพื่อสื่อถึงพระราชกรณียกิจกับการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

1.2.1 เพื่อใช้เป็นคู่มือการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างมีระบบและได้มาตรฐานงานสิ่งพิมพ์

1.2.2 เพื่อให้ทราบถึงเกณฑ์ในการวาดภาพบุคคลเพื่อใช้ในการพิมพ์โอกาสพิเศษและเกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของงานที่วางเอาไว้

1.2.3 เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 บุคลากรประจำหน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.3.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานงานจัดการผลิตงานพิมพ์โอกาสพิเศษ ได้แก่ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ หน่วยวางแผนและประสานงานการผลิต หน่วยพิสูจน์อักษร หน่วยฟิล์มและวางรูปแบบ

1.4 นิยามศัพท์

วาดภาพบุคคล หมายถึง การขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพบุคคล เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรืออนุหนา ความงามของจิตรกรรมในลักษณะนี้เกิดจากการใช้สีในลักษณะต่าง ๆ

เทคนิค หมายถึง การระบายน้ำลงบนกระดาษก่อนแล้วจึงระบายสีตามที่ต้องการลงไป การระบายแบบเปียกบนเปียก

สีน้ำ หมายถึง สีสำหรับระบายชนิดหนึ่ง ใช้น้ำเจือให้ละลายก่อนจึงใช้ระบายได้ มีลักษณะโปร่งใส

งานพิมพ์โอกาสพิเศษ หมายถึง งานสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นใช้ในโอกาสวันสำคัญ เช่น ปฏิทินโปสเตอร์ ปฏิทินตั้งโต๊ะ บัตรอวยพรปีใหม่ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำคู่มือ

1.5.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.5.2 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ผลิตขึ้นในรูปแบบสื่อการศึกษาในระบบการเรียนการสอนทางไกล

1.5.3 เพื่อเป็นประโยชน์ในหน่วยงานศิลปะ สำนักพิมพ์ ในการผลิตงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.5.4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ

โดยสรุป การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษเป็นรูปแบบของงานศิลปะที่สะท้อนแนวทางตัวอย่างอันดีงาม ควรค่าแก่การยกย่อง ผู้ปฏิบัติงานจึงควรมีความเข้าใจทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานพิมพ์โอกาสพิเศษมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอันสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้เป็นอย่างดี

บทที่ 2

วิเคราะห์งานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักพิมพ์เป็นหน่วยงานระดับสำนักซึ่งเทียบเท่าคณะหรือสาขาวิชาได้จัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักบรรณสารสนเทศและสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2529 ในระยะแรกของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักพิมพ์เป็นเพียงหน่วยงานระดับฝ่าย มีชื่อเรียกว่า “ฝ่ายการพิมพ์” สังกัดสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ของมหาวิทยาลัยทั้งหมดทำให้ปริมาณงานทางด้านการพิมพ์มีจำนวนมาก กองพัสดุของมหาวิทยาลัยฯ จึงได้ดำเนินการจ้างโรงพิมพ์จากส่วนราชการและภาคเอกชนเพื่อจัดพิมพ์งานดังกล่าว แต่การจ้างพิมพ์งานจากโรงพิมพ์ที่หลากหลายและหลายแห่งนั้นทำให้ภารกิจของฝ่ายการพิมพ์เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้องมีการติดต่อประสานงานหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกอยู่ตลอดเวลา จึงต้องเพิ่มกระบวนการควบคุมตรวจสอบคุณภาพงานด้านเทคนิคการพิมพ์เพื่อให้ได้งานพิมพ์ที่มีคุณภาพภายใต้ต้นทุนที่จำกัด

นอกจากภารกิจทางด้านการพิมพ์ซึ่งมีจำนวนมากที่ต้องดำเนินการยังมีภารกิจด้านการคัดสรรตำราหรือเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่ามาจัดพิมพ์และเผยแพร่สู่สังคมให้กว้างขวางด้วย จากภารกิจและปริมาณงานที่กล่าวมามหาวิทยาลัยจึงได้พิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องยกฐานะฝ่ายการพิมพ์จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษาขึ้นมาเป็นสำนักพิมพ์ และได้จัดทำโครงการจัดตั้งสำนักพิมพ์เสนอทบวงมหาวิทยาลัย โดยได้รับการอนุมัติเห็นชอบให้จัดตั้งสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสำนักบรรณสารสนเทศ และสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชพ.ศ.2529

ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการพิมพ์ระดับช่างปฏิบัติการ (2 ปี) ในปีการศึกษา 2537 และได้จัดฝึกอบรมระยะสั้นทางด้านพิมพ์ในหลักสูตรต่าง ๆ แก่บุคลากรทั่วไปต่อเนื่องตลอดปีนอกจากนี้ยังจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะให้แก่นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และนักศึกษานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯรวมทั้งสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในวิชาด้านการพิมพ์อีกทั้งยังได้ร่วมมือกับสมาคมต่าง ๆ ทางการพิมพ์ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดโครงการต่างๆ ที่จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านการพิมพ์ในภาคอุตสาหกรรมพิมพ์ของประเทศ

ตลอดเวลาที่ผ่านมาสำนักพิมพ์และศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ มีการเจริญเติบโตและพัฒนาทั้งด้านกายภาพและคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการอุดมศึกษาทั้งในระดับสถาบันระดับทบวง ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ และตามความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี ปัจจุบันสำนักพิมพ์และศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติได้มีการปรับปรุงระบบงานโดยนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการทำงานเพื่อให้งานเกิดความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยแบ่งโครงสร้างของระบบงานดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการบริหารและโครงสร้างของระบบงาน

สำนักพิมพ์มีโครงสร้างประกอบด้วย 4 ฝ่าย 1 ศูนย์คือ

1. สำนักงานเลขานุการ
2. ฝ่ายวิชาการ
3. ฝ่ายจัดพิมพ์
4. ฝ่ายเผยแพร่และจัดจำหน่าย
5. ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ*

สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกงานสารบรรณและธุรการงานบุคคล งานบัญชีงานการเงินและงบประมาณ งานพัสดุ งานประชาสัมพันธ์สำนักพิมพ์ งานจัดทำประกาศและคำสั่งต่าง ๆ ในการบริหารงานภายในสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษางานการจัดการความรู้และงานควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงของสำนักพิมพ์ตลอดจนอำนวยความสะดวกและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสำนักพิมพ์

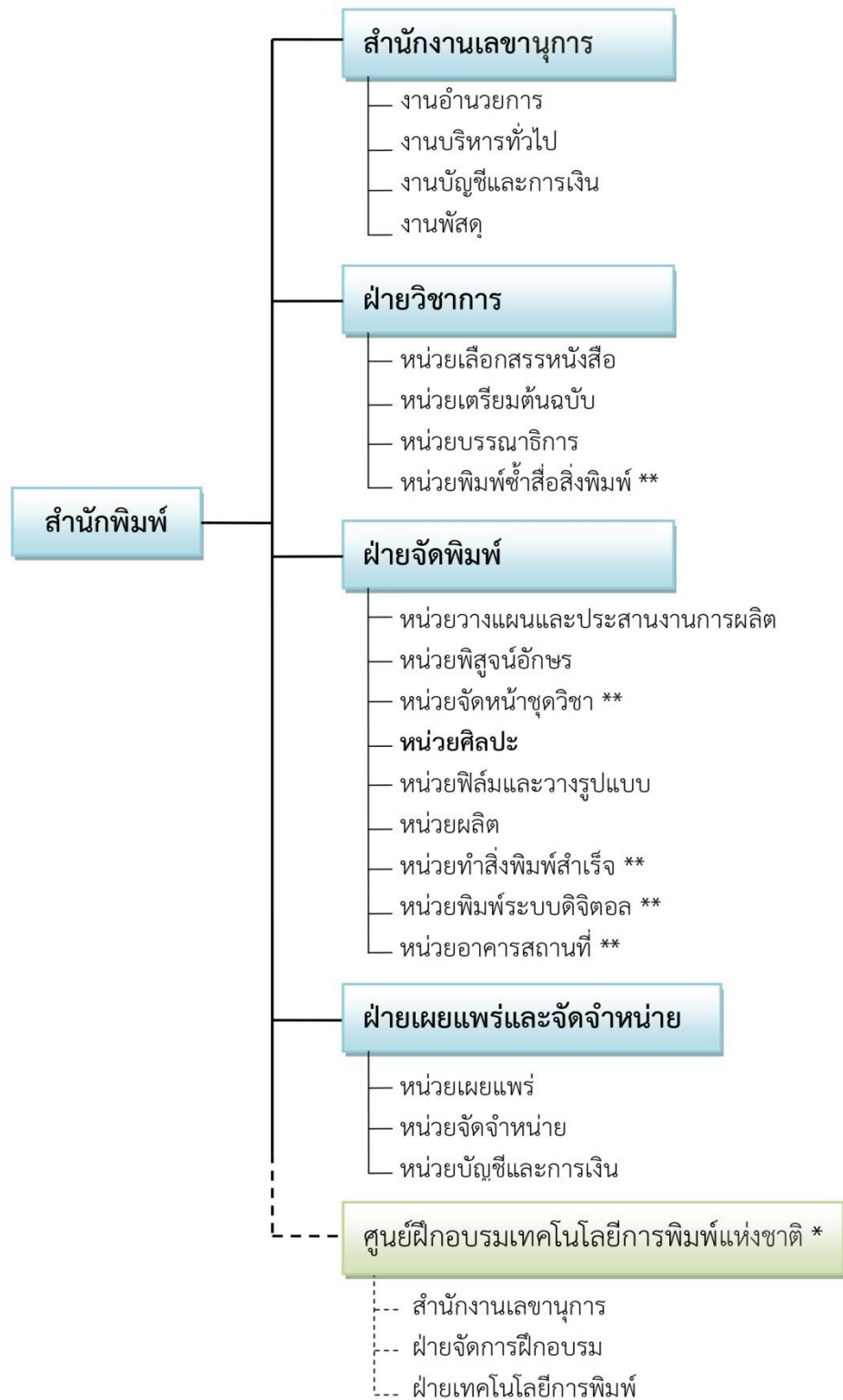
ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานจัดเตรียมต้นฉบับชุดวิชา รวมทั้งให้บริการงานพิมพ์ต้นฉบับแก่บุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยงานบรรณาธิการ และงานพิมพ์ซ้ำเอกสารการสอนแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาประมวลสาระชุดวิชาแนวการศึกษาชุดวิชาเอกสารโสตทัศนและชุดการสอนเสริมงานประสานงานด้านภาพประกอบชุดวิชาตลอดจนงานเลือกสรรผลงานทางวิชาการที่หายากและมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ และนำมาจัดพิมพ์เผยแพร่ไว้เป็นการบริการทางวิชาการแก่นักศึกษาและสังคม

ฝ่ายจัดพิมพ์ มีหน้าที่รับผิดชอบงานพิมพ์ทั้งหมดของมหาวิทยาลัยซึ่งประกอบด้วยการวางแผนและควบคุมการจัดพิมพ์ การประสานงานการจัดพิมพ์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยการประเมินราคาสิ่งพิมพ์การพิสูจน์อักษรการจัดหน้าเอกสารการสอนด้วยระบบคอมพิวเตอร์การออกแบบและจัดทำอาร์ตเวิร์กสิ่งพิมพ์ต่างๆ การถ่ายฟิล์มและวางรูปแบบการทำแม่พิมพ์ การจัดเก็บฟิล์มและแม่พิมพ์ การพิมพ์ระบบออฟเซต การพิมพ์ระบบดิจิทัล การผลิตสำเนาเอกสาร การควบคุมคุณภาพงานพิมพ์ การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร และอุปกรณ์การพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาด้านการพิมพ์แก่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น การออกแบบและกำหนดรูปลักษณ์สิ่งพิมพ์ การเลือกใช้วัสดุและเทคนิคด้านการพิมพ์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีงานบริการทางการพิมพ์ต่าง ๆ เช่น การพิมพ์กระดาษต่อเนื่อง การพิมพ์เอกสารลับและแบบฟอร์มต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย

ฝ่ายเผยแพร่และจัดจำหน่าย มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดจำหน่ายเอกสารการสอนชุดวิชาแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา และวัสดุการศึกษาอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดพิมพ์หรือจัดทำขึ้น การรับฝากขายและจัดจำหน่ายผลงานทางวิชาการของบุคลากรมหาวิทยาลัยเพื่อการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ รวมทั้งการจัดทำของที่ระลึกของมหาวิทยาลัยเพื่อการเผยแพร่และจัดจำหน่าย

ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการฝึกอบรม ประสานงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม จัดทำแผนปฏิบัติงานการฝึกอบรม พัฒนาระบบการฝึกอบรม/รูปแบบ/เทคนิควิธีการ วิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายและความเป็นไปได้ในการฝึกอบรม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ประสานงานวิทยากร อาจารย์ สถานที่ การวิเคราะห์และประเมินผลการฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ วิเคราะห์เนื้อหาและพัฒนาหลักสูตรการสอน กำหนดแผนการสอน จัดทำตารางการฝึกอบรม กำหนดขั้นตอนการฝึกอบรม ผลิตเอกสารประกอบการฝึกอบรม ควบคุมดูแลให้การฝึกอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการพิมพ์

โดยสรุปแล้ว ตามผังโครงสร้างบริหารงานที่ได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 1 มีความสัมพันธ์ที่สำคัญในระดับงานย่อยหรือหน่วยย่อยตามภารกิจ ภายในสำนักงานเลขานุการมี 4 งาน ฝ่ายวิชาการมี 4 หน่วย ฝ่ายจัดพิมพ์มี 9 หน่วย (หน่วยศิลปะสังกัดอยู่ฝ่ายนี้) และฝ่ายเผยแพร่และจัดจำหน่ายมี 3 หน่วย นอกจากนี้แล้วศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติยังมีอีก 3 หน่วยงานย่อย ซึ่งหน่วยงานย่อยทั้งหมดของสำนักพิมพ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ได้มีกระบวนการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานด้วยความมุ่งมั่นอย่างเต็มความสามารถ

** หน่วยงานไม่เป็นทางการ

ภาพแผนภูมิที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2529

* มสร. ประกาศจัดโครงสร้างสำนักงานเลขานุการใหม่ ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2547 ตามประกาศ มสร. ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2547

2.2 จำนวนบุคลากรในหน่วยศิลปะ

ในปัจจุบันหน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์ มีบุคลากรที่ทำหน้าที่งานจัดทำภาพประกอบชุดวิชาการรวมถึงงานออกแบบปกชุดวิชาและออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มีบุคลากรจำนวน 14 อัตรา แบ่งโครงสร้างตามลักษณะงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.2.1 งานสร้างภาพประกอบเอกสารการสอนชุดวิชา มีจำนวนบุคลากร 6 อัตรา แบ่งตามตำแหน่งงาน ดังนี้

- ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศิลปะนักวิชาการช่างศิลป์ชำนาญการ จำนวน 1 อัตรา
- ตำแหน่งนักวิชาการช่างศิลป์ชำนาญการ จำนวน 2 อัตรา
- ตำแหน่งช่างออกแบบงานพิมพ์ จำนวน 3 อัตรา

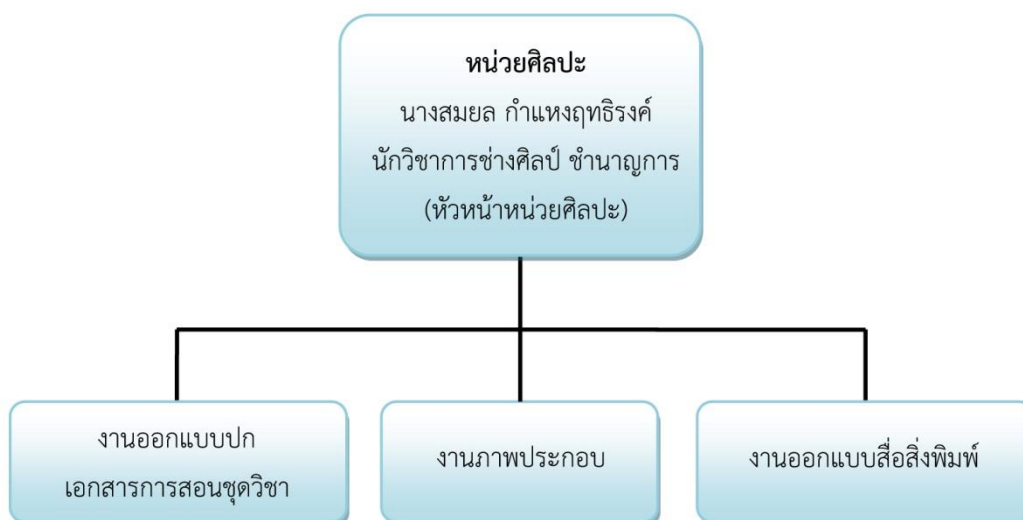
2.2.2 งานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ มีจำนวนบุคลากร 7 อัตรา แบ่งตามตำแหน่งงานดังนี้

- ตำแหน่งนักวิชาการช่างศิลป์ (พนักงานมหาวิทยาลัย) จำนวน 1 อัตรา
- ตำแหน่งนายช่างศิลป์ (พนักงานมหาวิทยาลัย) จำนวน 1 อัตรา
- ตำแหน่งช่างออกแบบงานพิมพ์ จำนวน 5 อัตรา ดังแผนผังโครงสร้างการบริหารงาน

หน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์ ต่อไปนี้

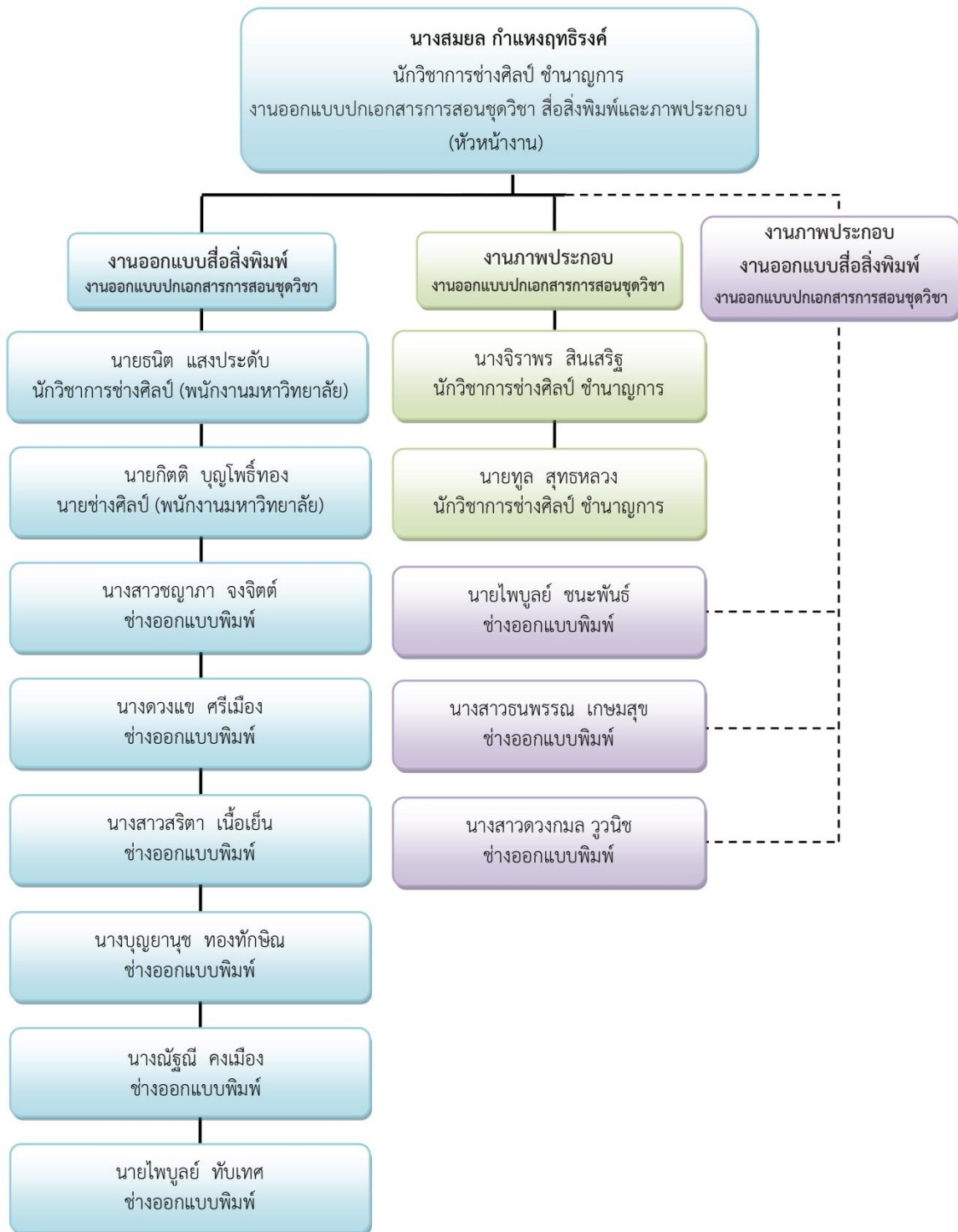
2.2.3 งานออกแบบปกเอกสารการสอนชุดวิชา รับผิดชอบทุกอัตราในหน่วยศิลปะ แบ่งโครงสร้างตามลักษณะงานออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

แผนผังโครงสร้างลักษณะงานของหน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์

ภาพแผนภูมิที่ 2.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยศิลปะสำนักพิมพ์

2.3 ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย

ภาพแผนภูมิที่ 2.3 แผนผังโครงสร้างงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์และภาพประกอบของหน่วยศิลปะสำนักพิมพ์

ในฐานะหัวหน้าหน่วยศิลปะเห็นความสำคัญการจัดทำคู่มือเพื่อการควบคุมการปฏิบัติงานที่มีขอบเขตเนื้อหาของงานหลากหลาย มีขั้นตอนการทำงาน กำกับงานตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และรวบรวมองค์ความรู้ในการจัดทำเอกสารทางวิชาการ ควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน วางแผน มอบหมาย ส่งเสริม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา

แนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ติดตามประเมินผลและให้บริการวิชาการด้านต่างๆ เช่น ฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของงานในด้านวิชาการศึกษา ตอบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ตามที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาและตัดสินใจ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานภายในหน่วยศิลปะ ระบุความรับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดตามมาตรฐานงานภายในหน่วยศิลปะ งานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ เป็นงานต้องใช้ผู้มีทักษะความชำนาญในการทำงานแต่ละขั้น

รายละเอียดของงาน

งานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำเป็นงานภาพประกอบอีกรูปแบบหนึ่งนำไปประกอบงานสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโปสเตอร์(สิ่งพิมพ์พิเศษ) การวาดภาพแต่ละภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสัดส่วนของภาพแต่ละงาน แต่ละแนวคิด มีสัดส่วนขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน การวาดภาพต้องคำนึงการนำไปใช้เป็นตัวฉบับภาพจริงเป็นสิ่งสำคัญ ต้องรู้ถึงขนาดโปสเตอร์เพื่อวาดภาพต้นฉบับให้เหมาะสมกับการใช้งาน ส่งผลให้งานเกิดคุณภาพของงานพิมพ์ เพราะฉะนั้นการวาดภาพบุคคลถือว่าเป็นงานยากต้องใช้ความชำนาญ

2.4 ความหมายและความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ

การออกแบบทางการพิมพ์ (graphic design in printing) สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การออกแบบ กราฟิก และการพิมพ์ ความหมายของส่วนแต่ละส่วน มีดังนี้

การออกแบบ (design) มีการให้ความหมายไว้หลากหลายขอยกการให้ความหมายของนักวิชาการ ดังนี้

อารี สุทธิพันธ์ (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการรู้จักวางแผนเพื่อจะได้ลงมือทำตามที่ต้องการ และ รู้จักเลือกวัสดุ วิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น เป็นการสร้างสิ่งใหม่เพื่อความงามและประโยชน์โดยนำส่วน ประกอบของการออกแบบมาใช้

นพดล เนตรดี (2551) ได้ให้ความหมายของการออกแบบว่าเป็นการจัดวางสิ่งต่างๆ ที่ต้องการออกแบบให้เหมาะสม สิ่งต่างเหล่านั้นประกอบด้วย จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง วัสดุต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดรูปแบบที่สวยงามและเกิดประโยชน์ใช้สอย

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าการออกแบบมุ่งเน้นความสวยงามและเกิดประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก

สื่อสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษนี้ คือการเขียนภาพ ซึ่งเป็นวิธีสื่อความหมายให้ตรงตามแนวคิดของแต่ละงาน ปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือ สี เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น ดินสอ พู่กัน กระจก ฯลฯ เป็นต้น

1) การออกแบบทางการพิมพ์ หมายถึง การแสดงเจตนาารมณ์และจุดมุ่งหมาย ข้อกำหนดการนำเสนอแบบแผน รวมทั้งการร่างภาพของรูปทรงหรือลวดลายชนิดต่าง ๆ ของผู้นำเสนอต่อกลุ่มเป้าหมาย ที่สามารถนำเข้าสู่กระบวนการพิมพ์ได้ การออกแบบทางการพิมพ์แบ่งตามประเภทของสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้าย หนังสือพิมพ์ เป็นต้น โดยการออกแบบสิ่งพิมพ์มี

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในขณะทำการออกแบบเพื่อให้งานพิมพ์ที่ออกแบบมีความถูกต้องเหมาะสม ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงที่สำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ การใช้งาน กลุ่มเป้าหมาย วัสดุ ระบบการพิมพ์ เทคโนโลยี การตลาด และงบประมาณ

2) การออกแบบทางการพิมพ์ ใช้องค์ประกอบทางศิลปะที่สำคัญในการสร้างสรรค์งานออกแบบสิ่งพิมพ์ องค์ประกอบทางศิลปะของการออกแบบที่สำคัญ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นที่ว่าง ลักษณะพื้นผิว ลวดลาย และสี ซึ่งหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดวางองค์ประกอบ ได้แก่ สมดุล การเน้น ความกลมกลืน ความเป็นเอกภาพ ความหลากหลาย ความแตกต่าง ความลดหล่น ความเคลื่อนไหว จังหวะ และสัดส่วน ระบบกริด ประกอบขึ้นด้วยเส้นตั้งและเส้นนอนที่ตัดกันเป็นตารางสี่เหลี่ยมบนพื้นระนาบ ใช้ประโยชน์ในการคำนวณทางสายตาในการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ของการออกแบบทางการพิมพ์ ให้เกิดความ เป็นระเบียบ หรือเป็นหมวดหมู่ ทั้งนี้การใช้งานสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวข้องกับการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในการออกแบบให้เหมาะสม รวมทั้งศิลปะและสุนทรีย์ ตลอดจนสื่อสารได้ตามต้องการ

3) กระบวนการพัฒนาและออกแบบสิ่งพิมพ์ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูล การทำแบบร่างย่อส่วน การทำแบบร่างขยาย การทำแบบเสมือน

การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับโอกาสพิเศษ เมื่อวาดภาพเสร็จต้องนำภาพผ่านกระบวนการสแกนภาพจากภาพวาดให้เป็นไฟล์ดิจิทัล แล้วนำมาประกอบเพื่อจัดวางหน้าขนาดโปสเตอร์ ในการออกแบบจำเป็นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารว่าต้องให้ผู้รับรู้ การใช้ภาพเป็นข้อมูลจึงต้องมีลักษณะดึงดูดสายตา มีความละเอียดของสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจึงขอยกตัวอย่างภาพประกอบในโอกาสพิเศษ ซึ่งจัดทำในรูปแบบโปสเตอร์ ดังนี้

รูปแบบของโปสเตอร์

โปสเตอร์โดยทั่วไปมักจะใช้กระดาษแผ่นเดียว โดยรูปแบบจะขึ้นอยู่กับขนาด และการจัดวางทิศทางกระดาษ ขนาดของโปสเตอร์จะสัมพันธ์กับการตัดกระดาษขนาดกระดาษมาตรฐาน เพื่อให้ไม่เหลือเศษกระดาษทิ้ง เป็นการประหยัดกระดาษและการดำเนินการ นอกจากนี้รูปแบบโปสเตอร์ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้งาน เช่น โปสเตอร์บางรูปแบบสามารถพับได้เหมือนแผ่นพับ เป็นต้น รูปแบบของโปสเตอร์ มีดังนี้

1) โปสเตอร์แผ่นเดียว คือ โปสเตอร์ที่ออกแบบโดยใช้กระดาษแผ่นเดียว จัดวางในแนวตั้ง หรือแนวนอน ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ในการออกแบบส่วนใหญ่จัดวางในแนวตั้งขนาดของโปสเตอร์จะขึ้นอยู่กับเลือกขนาดกระดาษแผ่นใหญ่รหัสใด เช่น รหัส A series B series C series ซึ่งนักออกแบบสามารถเลือกขนาดและการจัดวางกระดาษได้ตามความต้องการ (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 โปสเตอร์ตัดครั้งตามความยาวของกระดาษ

ที่มา: http://www.kontrabass-atelier.deetuis_e.html#tasche

2) โปสเตอร์แผ่นพับ คือ โปสเตอร์ที่ออกแบบให้สามารถพับเป็นแผ่นพับได้ ด้านหนึ่งจะออกแบบให้เหมือนโปสเตอร์ทั่วไปที่สวยงามดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนอีกด้านหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นแผ่นพับเพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดได้มากขึ้น การออกแบบลักษณะนี้มีความยากในการจัดภาพและตัวอักษรทั้งสองด้าน ไม่ให้อยู่ในบริเวณแนวพับกระดาษซึ่งจะทำให้อ่านยาก ไม่สวยงาม ขนาดกระดาษที่นิยมใช้คือ A3 (11.69 X 16.54 นิ้ว), B3 (13.90 X 19.68 นิ้ว) และ C3 (12.76 X 18.03 นิ้ว) โดยพับแบบ 8 หน้า

3) โปสเตอร์สองหน้า คือ สามารถมองเห็นทั้งสองด้าน โปสเตอร์สองหน้านี้มักปิดกับป้ายพลาสติกใส ที่เป็นบอร์ดกลางห้องหรือตามที่สาธารณะที่ต้องการให้มองเห็นทั้งสองด้าน

4) โปสเตอร์ตัดพิเศษ คือ โปสเตอร์ที่ตัด (Die cut) เป็นรูปวัตถุต่าง ๆ หรือตัดตามเส้นขอบวัตถุเพียงบางส่วน เพื่อให้มีจุดเด่น สวยงาม น่าสนใจแก่กลุ่มเป้าหมาย

ความสำคัญของโปสเตอร์

ความสำคัญของโปสเตอร์สามารถแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ 3 ประเภท คือ

1) โปสเตอร์โฆษณา หมายถึง โปสเตอร์ที่มีวัตถุประสงค์ในการโฆษณาขายสินค้าหรือบริการ การออกแบบโปสเตอร์จึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้บริโภครับรู้และเกิดความเชื่ออย่างไร การออกแบบโปสเตอร์จึงมักมีการนำเสนอภาพและเนื้อหาเป็นอย่างดี ภาพสินค้ามักจะมีขนาดใหญ่ที่สื่อความหมายได้รวดเร็ว เช่น บอกรายละเอียดและคุณค่าของสินค้าได้โดยไม่ต้องอ่านข้อความมากนัก หากมีข้อความก็จะเป็นหัวเรื่องขนาดใหญ่ที่เห็นเด่นชัด หรือมีรายละเอียดสินค้าเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ได้อย่างรวดเร็ว เช่น โปสเตอร์โฆษณาขายเครื่องครัว เครื่องดื่ม น้ำอัดลม น้ำหอม โปสเตอร์โฆษณาประกันชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีโปสเตอร์โฆษณาที่ได้รับความนิยมมาก คือ โปสเตอร์ภาพยนตร์ที่มักจัดพิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตอย่างดี ภาพและตัวอักษรสวยงาม การจัดวางองค์ประกอบผ่านการออกแบบมาอย่างดี จนเป็นของสะสมของผู้ที่ชื่นชอบการชมภาพยนตร์ (ภาพที่ 2.2)

ภาพที่ 2.2 โปสเตอร์ภาพยนตร์

ที่มา: <https://f.ptcdn.info/309/020/000/1403196334-o.jpg>

2) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ หมายถึง โปสเตอร์ที่มีวัตถุประสงค์ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของหน่วยงาน สถาบัน องค์กร เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ การจัดทำโปสเตอร์ลักษณะนี้จึงมักจัดทำเป็นครั้งคราวตามกิจกรรมที่จัดขึ้น เช่น โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การจัดนิทรรศการ การแสดงสินค้า การแสดงดนตรี ละครเวที และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

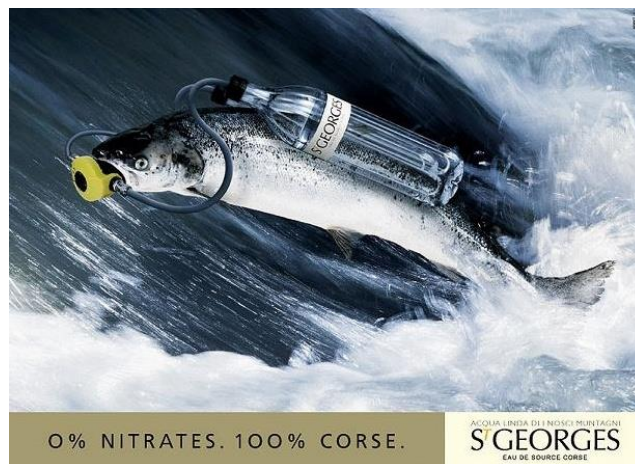
ภาพที่ 2.3 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์

ที่มา: <https://www.redcross.or.th/sites/default/files/u11/>

2) โปสเตอร์รณรงค์ หมายถึง โปสเตอร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายกระทำหรือไม่กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เช่น การรณรงค์ประหยัดพลังงาน การรณรงค์ให้นักรักศิลปะวัฒนธรรม เป็นต้น โปสเตอร์รณรงค์มักใช้ภาพที่แสดงให้เห็นถึงผลดีของการรณรงค์ให้ทำสิ่งนั้น หรือผลเสียถ้าเราไม่ทำตามคำแนะนำของการรณรงค์นั้น การจัดพิมพ์โปสเตอร์รณรงค์มักออกมาจากหน่วยงานของรัฐ และพิมพ์ต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อนำมาจัดใจกลุ่มเป้าหมายให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ในปัจจุบันบริษัทเอกชนที่ประกอบการธุรกิจ ก็นิยมโฆษณาสินค้าด้วยการรณรงค์เช่นกัน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สินค้า (ภาพที่ 2.4 และ 2.5)

ภาพที่ 2.4 โปสเตอร์เพื่อการโฆษณา (น้ำดื่มคริสตัลใช้ภาพพรีเซนเตอร์ ที่สื่อว่าเป็นน้ำดื่มสำหรับผู้มีสุขภาพดี)
ที่มา: <http://www.sermsukplc.com>

ภาพที่ 2.5 โปสเตอร์โฆษณา(น้ำดื่ม StGEORGES ใช้ภาพปลาที่สื่อว่าแม้แต่ปลายังชอบดื่มน้ำ StGEORGES)
ที่มา: <http://www.bond555.exteen.com>

โปสเตอร์เป็นสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีรูปแบบน่าสนใจ นอกจากจะใช้สื่อความหมาย แจ่ม
ข่าวสารได้ดีแล้ว ขนาดของโปสเตอร์ยังสามารถปิดประชาสัมพันธ์ได้ทุกสถานที่ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็น
อย่างดี อีกทั้งมีความสวยงามที่ใช้ประดับสถานที่ในการจัดกิจกรรม และเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีคุณค่าสำหรับการ
สะสมและบันทึกประวัติศาสตร์และใช้ประยุกต์สำหรับสิ่งพิมพ์ในโอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัย
ได้เป็นอย่างดี

2.5 สภาพปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน

2.5.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ตามตารางที่ 1-3

ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหาร

จุดเด่น	จุดด้อย
1.หน่วยศิลปะได้จัดแบ่งโครงสร้างตามลักษณะงาน และจัดสรรบุคลากรที่มีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม 2.งานวาดภาพสีน้ำมีขั้นตอนกระบวนการในการสร้างงานได้อย่างมีระบบวางแผนและขั้นตอนทำงาน	1. ในการบริหารงานบางส่วนมีงานด่วนแทรกแผนงานส่งผลให้งานที่อยู่ในแผนงานเกิดความล่าช้า 2. บุคลากรในส่วนงานวาดภาพสีน้ำมีภาระหน้าที่ทับซ้อนหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านวัฒนธรรมขององค์กร

จุดเด่น	จุดด้อย
1. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและมีศักยภาพในด้านการบริหารจัดการต่อองค์กรอย่างเต็มประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดฝึกอบรม สัมมนาสร้างเสริมทักษะความรู้ในหน่วย 3. บุคลากรมีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่อย่างต่อเนื่องเต็มประสิทธิภาพ	1. ขาดความเด่นชัดในด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากยังไม่มีเตรียมปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานในฐานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ตารางที่ 2.3 วิเคราะห์ปัจจัยด้านทรัพยากร

จุดเด่น	จุดด้อย
1. ในปัจจุบันบุคคลที่ปฏิบัติงานภาพประกอบมีผลงานเป็นที่ยอมรับได้รับรางวัล Talented-People ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างต่อเนื่อง 2. บุคลากรในส่วนงานวาดภาพสีน้ำมี 3 อัตรา ถือว่าน้อยต่องานสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในโอกาสพิเศษ แต่ก็สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามแผนที่กำหนด	1. บุคลากรสามารถการวาดภาพระบายสีมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานบางครั้งทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

2.5.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตามตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยด้านงบประมาณ

จุดเด่น	จุดด้อย
1.เมื่อมีงานโอกาสพิเศษสำนักได้จัดงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ได้ตามรอบงานของการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว	1.บุคลากรทางด้านวาดภาพมักจะมีบันทึกขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่องทำให้ช่วงเวลาในการเตรียมข้อมูลกระชั้นชิดไม่สอดคล้องกับการวางแผนด้านงบประมาณด้านกำลังคนและชั่วโมงทำงานที่ต้องใช้จริงในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

จุดเด่น	จุดด้อย
1.งานวาดภาพสีน้ำได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยผ่านการทำงานใช้กล้องหรือเครื่องสแกนเนอร์เพื่อเป็นไฟล์ดิจิทัลซึ่งใช้ในยุคปัจจุบัน 2.เทคโนโลยีด้านสิ่งพิมพ์มีความสำคัญสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และปณิธานของสำนักพิมพ์	1.ในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อ และติดตามเทคโนโลยีที่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อไม่ให้คุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป

โดยสรุป พื้นฐานทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบภายในพื้นที่ของสิ่งพิมพ์รูปแบบขนาดโปสเตอร์รวมถึงขนาดโปสการ์ด เป็นหลักการที่สำคัญในการปฏิบัติงานพิมพ์โอกาสพิเศษ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของงาน ทั้งนี้ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสำคัญของงานประกอบเพื่อทำให้การออกแบบมีความสมบูรณ์สวยงาม สามารถสื่อความหมายได้ดี

บทที่ 3

องค์ประกอบของระบบงาน

ในปัจจุบันการปฏิบัติงานออกแบบสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ ยังมีความจำเป็นเพื่อใช้ในด้านประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ปฏิทินตั้งโต๊ะ ปฏิทินโปสเตอร์ บัตรอวยพร เป็นต้น สำนักพิมพ์นำอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สีน้ำมาใช้เป็นเครื่องมือในการผลิตผลงานทำให้มีความสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานรวม ซึ่งการผลิตงานสิ่งพิมพ์ในโอกาสพิเศษ กระบวนการปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการผลิตงานสิ่งพิมพ์ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ได้พัฒนาตามแนวทางให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน พอจะแยกการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วน คือ ด้านการบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ ในงานจัดทำสิ่งพิมพ์โดยวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษของหน่วยศิลปะ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การวาดภาพสีน้ำเป็นศิลปะแขนงหนึ่งในสาขาทัศนศิลป์ (Visual Art) ที่รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทางสายตาเป็นสำคัญ ลักษณะทางกายภาพของภาพจะมีเพียง 2 มิติ คือ ความกว้างและความยาว มิติที่ 3 ความลึกจะเป็นเรื่องของความรู้สึกที่รับรู้ขึ้นจากการจัดวางองค์ประกอบทัศนภาพ (Visual Elements) ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ผิว น้ำหนัก เป็นต้น (โกศล พิณกุล, 2550)

การเขียนภาพคือการถ่ายทอดสัญลักษณ์หนึ่งหรือสิ่งที่เป็นหน่วยหนึ่งมาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงออกทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก หรือโนภาพของผู้สร้าง โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อจำลองถ่ายทอดภาพ หรือความหมายของโลกภายนอก หรือโลกภายใน แสดงออกซึ่งความงาม ความคิด อารมณ์ โดยเทคนิควิธีการของแต่ละบุคคล
2. เพื่อใช้องค์ประกอบศิลป์ คือ เส้น น้ำหนัก สี ผิว รูปร่าง รูปทรง แสดงเรื่องราว และความชำนาญในการจัดองค์ประกอบเหล่านั้น ให้เกิดมีความหมายและความสมบูรณ์ในตัวเอง
3. เพื่อแสดงออกถึงความอิสระทางอารมณ์ ทางปัญญา จัดสร้างเนื้อหา หรือเรื่องราวอันเป็นเอกภาพ ความสำคัญของการเขียนภาพ

3.1 องค์ประกอบทางทัศนศิลป์

3.1.1 เอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกัน ด้วยการจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจาย โดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลยภาพจะได้สื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความหมายได้ง่ายและรวดเร็วความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ภาพที่ 3.1)

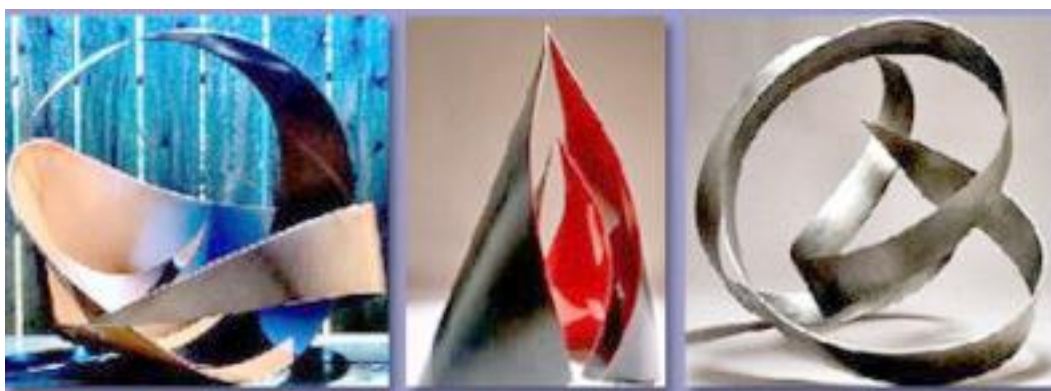

ภาพที่ 3.1 การเชื่อมโยงเป็นหน่วยเดียวกัน

ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_5.jpg

ภาพฝังซ้ายเส้นเป็นลักษณะโค้ง เช่น กะละมังที่ผู้หญิงนั่ง และตัวผู้หญิงคนนี้ก็กลม เส้นขอบของลำตัวเป็นเส้นโค้ง เข้ากับกะละมังแต่ฝังขวามือเป็นโต๊ะมีลักษณะสี่เหลี่ยม ตัดกันกับวงกลม วิธีการคือการเชื่อมโยงรูปทรงของเรื่องราวให้เข้ากันด้วยการต่อเส้นโดยการเอาแปรปรมาวางต่อระหว่างวงกลมกับโต๊ะให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน

ภาพที่ 3.2 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรื่องเส้น ทิศทางของเส้น และรูปทรงของเส้น

ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_9.jpg

https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_12.jpg

3.1.2 ความสมดุลหรือดุลยภาพ (Balance) หมายถึง ความเท่ากันเสมอกัน มีน้ำหนัก หรือ ความกลมกลืนพอเหมาะพอดี โดยมีแกนสมมติทำหน้าที่แบ่งภาพให้ซ้ายขวา บน ล่าง ให้เท่ากัน การเท่ากัน อาจไม่เท่ากันจริง ๆ ก็ได้ แต่จะเท่ากันในความรู้สึกตามที่ตามองเห็นความสมดุลแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetrical Balance) หมายถึง การจัดวางองค์ประกอบ ต่างๆ ของศิลปะให้ทั้งสองข้างแกนสมมติมีขนาด สัดส่วน และน้ำหนักเท่ากัน หรือมีรูปแบบเหมือนกัน คล้ายกัน เช่น การวาดภาพที่ซ้ายขวาเหมือนกันมาก (ภาพที่ 3.3)

ภาพที่ 3.3 ความสมดุลสองข้างเท่ากัน ในส่วนของขนาดและปริมาณ

ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_71.jpg

2) ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance) หมายถึง การจัดองค์ประกอบ ของศิลปะ ทั้ง 2 ข้างแกนสมมติมีขนาดสัดส่วนน้ำหนักไม่เท่ากัน ไม่เหมือนกัน ไม่เสมอกัน แต่สมดุลกันใน ความรู้สึก (ภาพที่ 3.4)

ภาพที่ 3.4 ความสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน

ที่มา <https://preede.files.wordpress.com/2011/09/44.jpg>

3.1.3 จังหวะ จุดเด่น (Dominance) หมายถึง ส่วนสำคัญที่ปรากฏชัดสะดุดตาที่สุดในงานศิลปะ จุดเด่นจะช่วยสร้างความน่าสนใจในผลงานให้ภาพเขียนมีความสวยงาม มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น จุดเด่นเกิดจากการจัดวางที่เหมาะสม และรู้จักการเน้นภาพ (Emphasis) ที่ดี จุดเด่นมี 2 แบบ คือ

1) **จุดเด่นหลัก** เป็นภาพที่มีความสำคัญมากที่สุดในเรื่องที่จะเขียน แสดงออกถึงเรื่องราวที่ชัดเจน เด่นชัดที่สุดตาม (ภาพที่ 3.5)

ภาพที่ 3.5 จุดเด่นของสีและรูปทรง

ที่มา: <https://preede.files.wordpress.com/2011/09/10136.jpg>

2) **จุดเด่นรอง** เป็นภาพประกอบของจุดเด่นหลัก ทำหน้าที่สนับสนุนจุดเด่นหลัก ให้ภาพมีความสวยงามยิ่งขึ้น เช่น ในภาพที่ 3.6 จุดเด่นรองได้แก่ รูปเรือ

ภาพที่ 3.6 จุดเด่นรองรูปเรือในภาพใหญ่

ที่มา: <https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip1.jpg>

3.1.4 ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง ความกลมกลืนด้านเรื่องราวที่สอดคล้องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ และเป็นความกลมกลืนในเรื่องสีวรรณะเดียวกัน (ภาพที่ 3.7)

ภาพที่ 3.7 ความกลมกลืนสีวรรณะเดียวกัน

ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_19.jpg

https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_201.jpg

3.1.5 ความขัดแย้ง (Contrast) หมายถึง ความขัดแย้ง หมายถึง ความแตกต่าง (Opposition) ของส่วนประกอบมูลฐานที่อยู่ร่วมกัน (Juxtaposition) เช่น ขนาดใหญ่ เล็ก รูปร่างเหลี่ยม มน พื้นผิวหยาบละเอียด น้ำหนักอ่อนแก่ ทิศทางของเส้นตั้ง นอน สีที่แตกต่างในวงล้อสี เช่น เขียว แดงน้ำเงิน ส้ม เป็นต้น

ภาพที่ 3.8 ความขัดแย้งเพื่อความงามทางศิลปะ

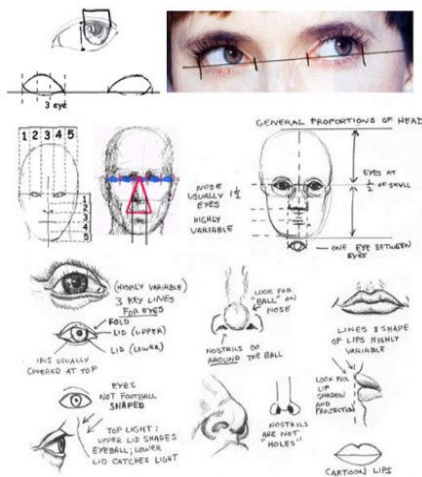
ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_21.jpg

https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_10.jpg

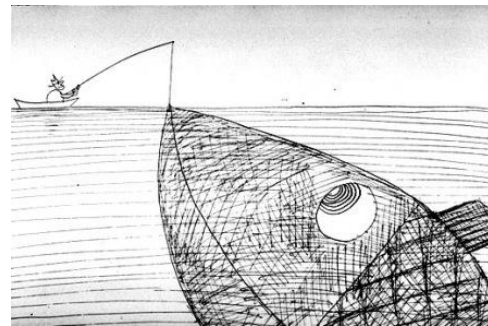
https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_3.jpg

3.1.6 ขนาดและสัดส่วน (Size & Proportion) หมายถึง ค่าที่มีความหมายทั้งคล้ายกัน และแตกต่างกันเล็กน้อย แต่มีความความสัมพันธ์กันตลอดเวลา คือเป็นความสัมพันธ์ (Relative) ของส่วนย่อย (Detail) กับส่วนรวม (Mass) กล่าวคือ

ขนาด เป็นส่วนย่อย (Detail) หมายถึง ขนาดความใหญ่ ความเล็ก ความกว้าง ความยาว หรือความลึก ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งวัดได้ตามมาตรา ที่มนุษย์ได้กำหนดหน่วยวัดขึ้นมา เพื่อเป็นมาตรฐานการใช้ สัดส่วน เป็นส่วนรวม (Mass) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งสองสิ่งที่มีขนาดต่างกัน เช่นการที่จะระบุว่าขนาดนั้นมีความใหญ่ เล็ก หรือมีความเหมาะสมพอดีแค่ไหนนั้น ต้องนำไปเปรียบเทียบกับขนาดโดย ส่วนรวม (Mass) ที่เรียกว่า สัดส่วน (Proportion) ในการวาดภาพขนาดและสัดส่วนมีความสำคัญมาก ทุก ส่วนของภาพวาดจะต้องมีความสอดคล้องกันของขนาดและสัดส่วน จะผิดเพี้ยนไม่ได้

ก

ข

ภาพที่ 3.9 ความสัมพันธ์ของขนาดและสัดส่วน

(ก) สัดส่วนของมนุษย์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ (Relative) ระหว่างส่วนย่อย (Detail) กับส่วนรวม (Mass)

(ข) ขนาดสัดส่วนผิดเพี้ยน

ที่มา: https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_23.jpg

https://preede.files.wordpress.com/2011/09/clip_25.jpg

3.2 ด้านการบริหารการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

การบริหารการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ การจัดการด้านบุคลากรเพื่อเลือกผู้ที่มีทักษะประสบการณ์ในการสร้างงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก ภาพวาดสีน้ำซึ่งเป็นส่วนหลักสำคัญก่อนจะวางรูปแบบ ส่วนที่สอง การออกแบบสิ่งพิมพ์และงบประมาณ ในส่วนภาพวาดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับงานที่ได้รับ จัดสรรงบประมาณการทำงานเฉพาะกิจรวมถึงการจัดระบบการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน เช่น งานอาคารสถานที่ งานองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเป็นต้น โดยงานที่สำคัญประกอบด้วย 3 งานหลักได้แก่

1) งานนำเข้าข้อมูล (Input) เพื่อนำข้อมูลไปสู่กระบวนการทำงานก่อนพิมพ์เป็นการนำภาพวาดข้อมูลเนื้อหาทั้งส่วนที่เป็นข้อความหรือตัวอักษรมาจัดเรียงเป็นตัวพิมพ์และนำภาพวาดสีน้ำผ่านขบวนการ

ให้เป็นไฟล์ดิจิทัลมาดำเนินการให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดประกอบหน้าวางรูปแบบ (Layout) โดยใช้อุปกรณ์เครื่องกราดภาพ (Scanner) หรือการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลได้เป็นไฟล์ภาพการทำงานต้องอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผ่านคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับการนำเข้าสู่ข้อมูลต่างๆ

2) งานประมวลผลข้อมูล (Process) เพื่อจัดทำข้อมูลงานก่อนพิมพ์ให้สำเร็จเป็นการทำงานด้วยการใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการวาดภาพสีน้ำเพื่อถ่ายทอดภาพบุคคลอันประกอบไปด้วย การกำหนดรายละเอียดหน้างานพิมพ์ เช่น ขนาดของภาพประกอบ ความละเอียด (Resolution) จากนั้นทำการปรับค่าเป็นโหมดสี CMYK รวมทั้งกำหนดองค์ประกอบ (Composition) ต่าง ๆ ที่ต้องการให้ครบถ้วน

3) งานส่งออกข้อมูล (Output) เพื่อทำการพิมพ์เมื่องานในขั้นตอนส่งเข้า Server เพื่อการทำแม่พิมพ์ ปรู๊ฟสี ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพเทียบต้นฉบับภาพ เช่น เทียบสีกับต้นฉบับภาพวาดสีน้ำเพื่อยึดปรู๊ฟจากแท่นปรู๊ฟเป็นหลักเนื่องจากกระบวนการพิมพ์ใกล้เคียงกับเครื่องพิมพ์ที่สุุด

การติดต่อประสานงานกับผู้ขอใช้บริการ การจัดลำดับการให้บริการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาและความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อสะดวกในการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานและการเลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์และโปรแกรมต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำแก่ผู้ประสานงานหรือผู้ขอใช้บริการ ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน รวมถึง การประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาพัฒนาระบบการบริหารงานและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 ด้านการบริการการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

ในปัจจุบันส่วนงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษได้ให้บริการรูปแบบการวาดภาพประกอบสื่อสิ่งพิมพ์โดยใช้ทักษะความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ขอใช้บริการ โดยการใช้อุปกรณ์ กระดาษ พู่กัน สีน้ำ นำมาวาดภาพตามแนวคิดที่กำหนดมาและนำคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือในการสร้างไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องสแกนนำไปออกแบบผลิตงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ ซึ่งมีขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับโปรแกรมต่างๆ ที่ใช้ในการออกแบบสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษ พอจะสรุปแบ่งองค์ประกอบบริการออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.2.1 ผู้ให้บริการ หมายถึง ผู้มีตำแหน่งนักวิชาการช่างศิลป์ ชำนาญการ ที่มีหน้าที่ออกแบบและวาดภาพประกอบเพื่อใช้ในงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในโอกาสพิเศษ หน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ซึ่งสามารถแบ่งแยกตามลักษณะงานที่ให้บริการ ได้ดังนี้

- 1) การให้บริการงานเขียนภาพประกอบด้วยเทคนิคสีน้ำ
- 2) การให้บริการงานเขียนภาพประกอบด้วยคอมพิวเตอร์

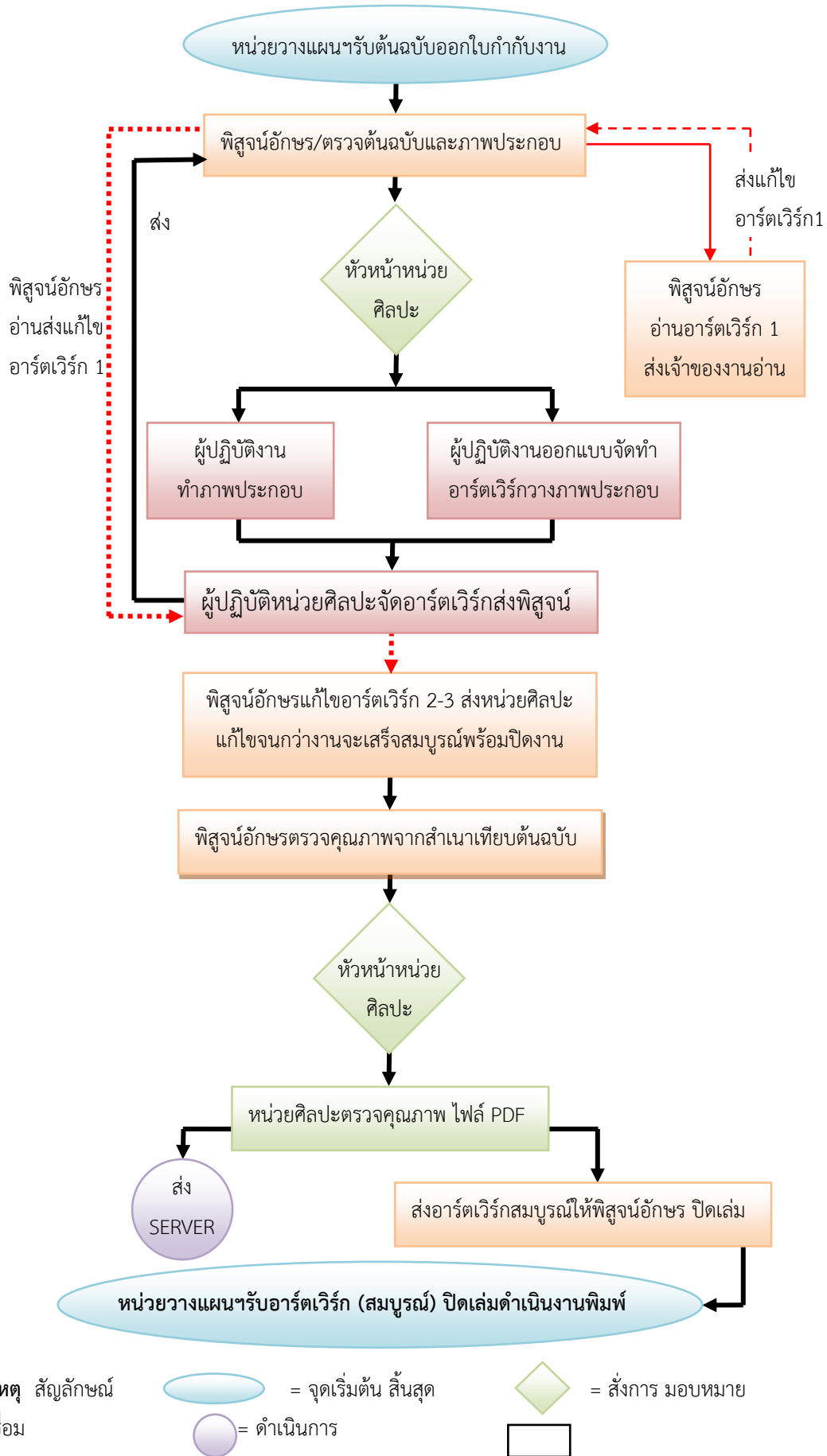
3.2.2 ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้มาติดต่อขอใช้บริการงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ผู้ประสานงานหน่วยวางแผนและประสานงานการผลิต หน่วยงานภายในและภายนอก อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา และอาจารย์ประจำสาขาวิชา

3.4 ด้านวิชาการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

นอกเหนือจากการให้บริการงานการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ ตามลักษณะงานในรูปแบบต่างๆ แล้ว ส่วนงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษได้สนับสนุนให้มีการนำมาพัฒนาในรูปแบบงานบริการสังคมเพื่อเผยแพร่ นำไปใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ให้กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอีกด้วย ส่งผลให้ระบบการปฏิบัติงานได้ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย และพร้อมให้คำปรึกษา แนะนำแก่ผู้ประสานงาน หรือผู้ขอใช้บริการ ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

3.5 การดำเนินงานการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษในภาพรวม

ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินงานหน่วยศิลปะซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การรับงานขอใช้บริการจากผู้ขอใช้บริการหรือผู้ประสานงาน จากนั้นจะเป็นการมอบหมายงานตามลำดับชั้น จนถึงตัวผู้ปฏิบัติงานจนกระทั่งถึงการตรวจสอบ ก่อนการส่งมอบงาน ตามแผนผังการขอใช้บริการงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ ดังต่อไปนี้

ภาพแผนภูมิที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานขอใช้บริการงานสิ่งพิมพ์หน่วยศิลปะ

ลำดับขั้นตอนในการร่างภาพและวาดสีน้ำ

1. จัดทำแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ
2. สืบค้นหาต้นแบบสร้างสัดส่วนให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ
3. ร่างภาพตามแนวคิด
4. จัดวางองค์ประกอบ
5. กำหนดโทนสีของภาพ (สีบรรยากาศ)
6. กำหนดแสงและเงาตามต้นแบบ
7. เก็บรายละเอียดภาพและภาพรวม
8. วาดภาพเสร็จสมบูรณ์

หมายเหตุ สัญลักษณ์ = จุดเริ่มต้น สิ้นสุด = ดำเนินการ

ภาพแผนภูมิที่ 3.2 แผนผังแสดงขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ

โดยสรุป การทำงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำที่มีประสิทธิผลสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษนั้น ควรมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานครบทั้ง 8 ขั้นตอนตามที่ผู้จัดทำคู่มือได้สรุปไว้ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปปรับใช้กับรูปแบบตามสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานที่ได้มีความพร้อมสำหรับฝ่ายผลิตดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ

การวาดภาพบุคคลด้วยสีน้ำเป็นสิ่งที่ยากเมื่อเปรียบเทียบกับเทคนิคสีโปสเตอร์หรือสีน้ำมัน เนื่องจากว่าเทคนิคทั้งสองสามารถระบายทับซ้อนกันได้หลายครั้ง แต่การระบายด้วยสีน้ำจะต้องแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของสีน้ำ คือ ความโปร่งใส ความชุ่ม และความสะอาดสดใสของการใช้สีด้วย ผู้วาดภาพจะต้องแก้ปัญหาในขณะทำงาน 2 ทาง คือ

1. ถ่ายทอดบุคลิกลักษณะและโครงสร้างของภาพคนเหมือน
2. ถ่ายทอดธรรมชาติของสีน้ำในภาพคนเหมือน

1. การถ่ายทอดบุคลิกลักษณะและโครงสร้างเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวาดภาพเหมือน โดยมุ่งที่จะแสดงออกถึงลักษณะทางกายวิภาคโดยส่วนรวม เช่น ใบหน้า คอ ลำตัว และแขนของมนุษย์ พยายามจับลักษณะเด่นของมนุษย์ที่ปรากฏ เช่น เด็ก ผู้ใหญ่ หรือคนชรา เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็เพศใดหรือวัยใดผู้วาดภาพจะต้องแสดงให้เห็นถึงชีวิต บุคลิกลักษณะเด่นของแบบออกมาให้ได้ โดยผู้วาดภาพเป็นผู้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกใส่ลงไปในภาพเขียนนั้น แล้วใช้วิธีการต่าง ๆ เป็นตัวประกอบสร้างน้ำหนัก แสงเงา สี บรรยากาศ รูปทรงของใบหน้า ผม ตา จมูก ปาก เสื้อผ้า ฉากหลัง เป็นต้น โดยผู้วาดภาพเป็นผู้ควบคุมบรรยากาศทั้งหมดตามทัศนคติความชำนาญของตนเอง

2. การถ่ายทอดธรรมชาติของสีน้ำในภาพคนเหมือนมุ่งแสดงถึงแนวคิดขอบเขตการถ่ายทอดกับเรื่องราวเป็นสำคัญโดยพยายามเก็บรักษาคุณสมบัติของสีน้ำไว้ในภาพเขียนมากที่สุด เช่น ความโปร่งใส ความเปียกชุ่ม เป็นต้น การถ่ายทอดตามหลักการนี้ผู้วาดภาพควรคำนึงถึงความถูกต้องของโครงสร้างและสัดส่วน น่าจะเป็นคือจับลักษณะโครงสร้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปทรงและรูปร่างภายนอกเท่านั้น

4.1 หลักและวิธีการดำเนินการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ

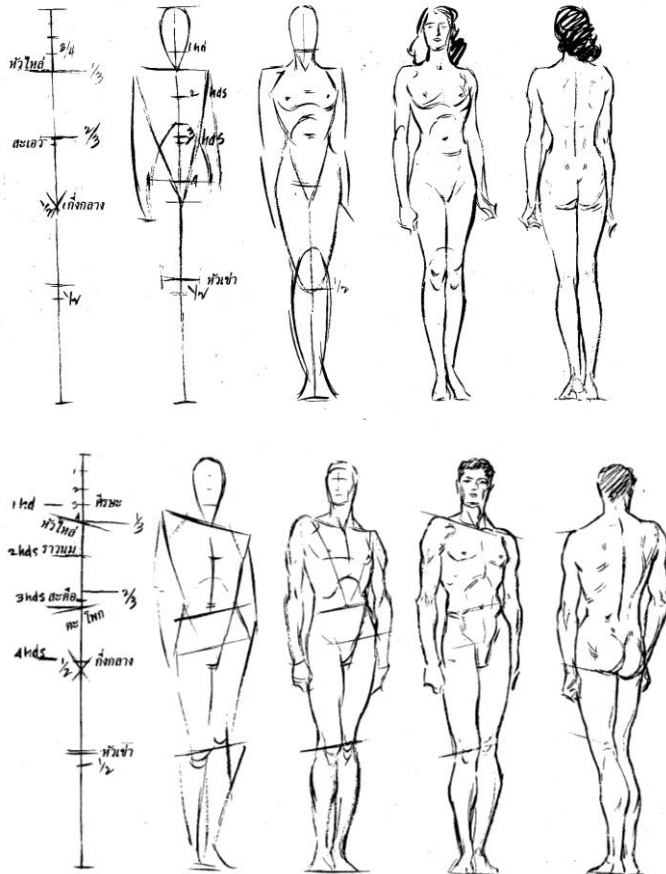
การวาดภาพบุคคลจะต้องศึกษากายวิภาค (Anatomy) โครงสร้างของกระดูก สัดส่วนของกะโหลก และกล้ามเนื้อ ซึ่งจะส่งผลให้การร่างภาพได้แม่นยำสัดส่วนถูกต้อง โอกาสที่จะลงสีให้เหมือนต้นแบบก็เป็นไปได้สูง ฉะนั้นการร่างภาพจะต้องสังเกตรายละเอียดต่างๆ เพื่อกำหนดรูปทรง ระยะ ทิศทางแสงเงา น้ำหนักของสีรวมถึงบรรยากาศจะมองเห็นมิติภาพรวมดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ศึกษากายวิภาค (Anatomy)

ที่มา: <http://artofanatomy-thailand.com/courses-detail/basic-drawing-figure>

การวาดภาพคนเหมือนควรแบ่งสัดส่วนให้ถูกต้องชัดเจนเพราะสัดส่วนบนใบหน้าของคนนั้น หากเราเขียนด้วยความไม่เข้าใจถึงจะวาดออกมาสวยแต่สัดส่วนไม่ถูกต้องก็จะทำให้ภาพนั้นดูผิดเพี้ยนไป ดังนั้นต้องคำนึงถึงเรื่องสัดส่วนเป็นสำคัญภาพคนเต็มตัว (Figure) ดังภาพที่ 4.2

การวาดภาพภาพคนเต็มตัวนั้นคือการวาดคนตั้งแต่ศีรษะจนถึงปลายเท้า เพื่อศึกษาระบบกล้ามเนื้อ โครงกระดูกสัดส่วน สรีระร่างกายและท่าทางการเคลื่อนไหวการวาดคนเต็มตัว (Figure) มีการแบ่งสัดส่วนออกเป็นทั้งหมดของร่างกายโดยมาตรฐาน 7 ส่วนครึ่ง

ส่วนที่ 1 จากศีรษะบนสุด จนถึง ปลายคาง
ส่วนที่ 2 จากปลายคาง จนถึง กลางหน้าอก
ส่วนที่ 3 จากกลางหน้าอก จนถึง สะดือ
ส่วนที่ 4 จากสะดือ จนถึง โคนขา
ส่วนที่ 5 จากโคนขา จนถึง กึ่งกลางขาอ่อน
ส่วนที่ 6 จากกึ่งกลางขาอ่อน จนถึง น่อง
ส่วนที่ 7 จากน่อง จนถึง ข้อเท้า
ส่วนที่ 7 1/2 จากข้อเท้า จนถึง ส้นเท้า

ภาพที่ 4.2 การร่างแบ่งสัดส่วน

ที่มา: เสน่ห์ ธนารัตน์สุภชาติ, 2530.

4.2 ข้อควรคำนึงถึงในการใช้ภาพวาดบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในการออกแบบทางการพิมพ์

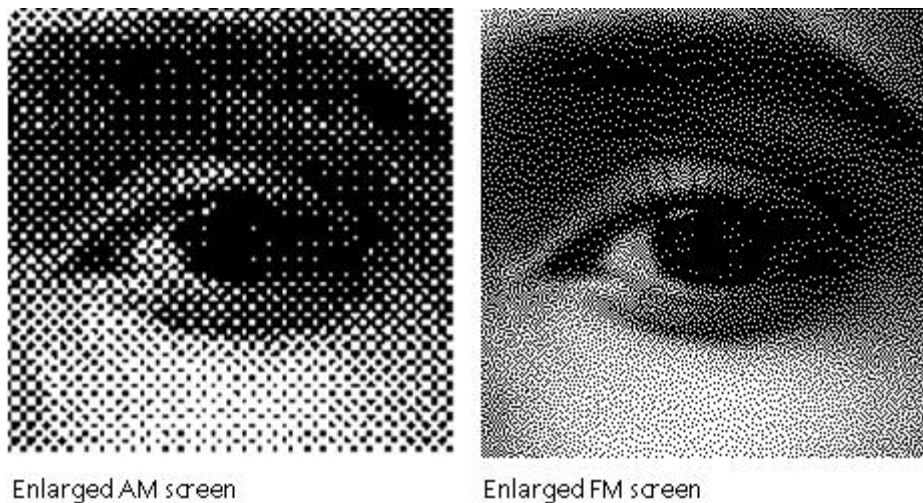
ภาพประกอบที่นำมาใช้ในงานพิมพ์ปัจจุบันมาจากหลายแหล่งในการนำมาประกอบชุดวิชา เช่น กล้องถ่ายภาพดิจิทัล อินเทอร์เน็ต ไฟล์ภาพดิจิทัล หรือถ้าเป็นภาพถ่ายหรือภาพพิมพ์บนกระดาษ ก็ต้องนำมากราดภาพด้วยเครื่องกราดภาพ เพื่อนำมาปรับแต่งภาพในโปรแกรมตกแต่งภาพ โดยภาพที่นำมาใช้จะต้องมีความละเอียดเพียงพอ เพื่อให้ได้ภาพพิมพ์ที่คมชัด ความละเอียดของภาพในการพิมพ์มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ความละเอียดของภาพต้นฉบับที่มีการกำหนดเป็นพิกเซลต่อนิ้ว (ppi) และความละเอียดของภาพพิมพ์ที่มีการกำหนดเป็นจำนวนเส้นสกรีน หรือเส้นต่อนิ้ว (lpi)

ความละเอียดของไฟล์ที่เหมาะสมสำหรับนำไปประกอบในงานพิมพ์ควรมีความละเอียดประมาณ 300 พิกเซลต่อนิ้ว (ppi) จะช่วยให้ได้คุณภาพของภาพประกอบที่คมชัด ดังนั้นความละเอียดของไฟล์จะต้องสัมพันธ์กับขนาดภาพประกอบที่จะไปพิมพ์เป็นภาพพิมพ์ ดังนี้

$$\text{ขนาดภาพ} = \frac{\text{ความละเอียดของไฟล์ภาพเป็นพิกเซล}}{300 \text{ พิกเซลต่อนิ้ว}}$$

ตัวอย่างความละเอียดของไฟล์ภาพ $1,200 \times 1,800$ พิกเซลขนาดภาพประกอบที่นำไปใช้เป็นภาพพิมพ์ที่ให้คุณภาพดี $\frac{1,200}{300} = 4$ นิ้ว $\frac{1,800}{300} = 6$ ได้ขนาดภาพใช้จริง 4×6 นิ้ว

ข้อดำเนินการกำหนดสกรีนงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษที่เป็นภาพวาด

ภาพที่ 4.3 ภาพขยายความแตกต่าง AM screen และ FM screen

ที่มา: <http://www.printtosme.com/article/37/>

การพิมพ์จะไม่สามารถที่จะพิมพ์ภาพ โดยให้หมึกพิมพ์มีสีอ่อนและสีเข้มตามน้ำหนักสีของภาพได้ จะต้องอาศัยจุดของหมึกพิมพ์ เป็นการควบคุมสีของโทนภาพและเป็นการแยกสีของภาพ ซึ่งจุดหมึกขนาดต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนด จะเรียกว่า เม็ดสกรีน และลักษณะภาพที่ได้จะเรียกว่าภาพ Halftone ลักษณะของเม็ดสกรีนที่ใช้ในปัจจุบันมี ดังนี้ AM, FM, XMAM Screening

AM Screening (Amplitude Modulation) : ลักษณะที่สำคัญของเม็ดสกรีน AM คือ เป็นเม็ดสกรีนที่มีองศาสกรีน มีความละเอียดของเม็ดสกรีนเป็นค่า LPI (Line per Inch) ความละเอียดของเม็ดสกรีนมีผลต่อการพิมพ์ลงบนกระดาษ ดังนั้นจึงต้องเลือกกระดาษให้เหมาะสม

FM Screening (Frequency Modulation) : เม็ดสกรีน FM ไม่มีองศาของเม็ดสกรีนเหมาะสมสำหรับงานที่ต้องการแก้ปัญหาตาเสือ ดอกจันต่างๆ แต่ไม่เหมาะกับงานประเภทสีผิวคน (Skin Tone) มีความละเอียดของเม็ดสกรีนเป็น Micron (1 Micron = 1/100 มม.)

XM Screening (Cross Modulation) : เม็ดสกรีน XV เป็นเม็ดสกรีนชนิดใหม่สร้างขึ้น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เม็ดสกรีน AM และ FM โดยเป็นการผสมกันระหว่างเม็ดสกรีน AM และ FM ความละเอียดของเม็ดสกรีนเป็น LPI เช่นเดียวกับเม็ดสกรีน AM

4.3 การเตรียมการก่อนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ

การเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติงานต้องมีการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือและองค์ประกอบต่างๆ ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้ เพราะทั้งนี้ธรรมชาติของสีน้ำเป็นสื่อทางการแสดงออกที่มีส่วนช่วยเสริมการพิมพ์ และการวาดภาพให้มีคุณค่าสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทางด้านบรรยากาศและบริเวณว่าง ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานด้านสีน้ำจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะและธรรมชาติของสีน้ำมีคุณสมบัติเด่นๆ 5 ประการ คือ (นพดล เนตรดี, 2551)

1) **สีน้ำมีคุณสมบัติโปร่งแสง (Transparency)** เมื่อระบายบนกระดาษสีขาวแล้วยกบังแสงจะมองเห็นสีในกระดาษได้ เพราะแสงสามารถส่องผ่านสีน้ำ เนื่องจากว่าสีน้ำมีส่วนผสมของกาวและสีที่บดอย่างละเอียด ดังนั้นเมื่อระบายบนกระดาษสีขาวเนื้อสีไม่หนาที่บจนเกินไปทำให้เกิดลักษณะโปร่งใส

2) **สีน้ำมีลักษณะเปียกชุ่ม (Soft Quality)** เนื่องจากในการระบายสีน้ำจะต้องผสมสีกับน้ำและระบายให้ซึมเข้าหากันเมื่อต้องการให้สีกลมกลืนกัน ดังนั้น เมื่อระบายไปแล้ว ลักษณะของสีที่แห้งบนกระดาษจะคงความเปียกชุ่มของสีปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ และในบางกรณีที่ใช้สีน้ำมากเกินไป แล้วปล่อยให้สีแห้งไปเองก็จะเกิดคราบของสี (Sfumato) ปรากฏให้เห็น ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ยิ่งศิลปินท่านใดสามารถสร้างสรรค์ให้คราบน้ำนั้นน่าดูและมีความหมายขึ้น ถือว่าเป็นลักษณะพิเศษของสีน้ำที่ควรค่าแห่งการชื่นชมเป็นอย่างมาก

3) **สีน้ำจะไม่ใช้สีดำและสีขาว** เพราะทั้ง 2 สีมีคุณสมบัติทึบแสงซึ่งขัดแย้งกับธรรมชาติของสีน้ำ และผลที่ได้จะค่อนข้างสกปรกให้ความรู้สึกแข็งกระด้าง และสีไม่สดใส

4) **สีน้ำมีคุณสมบัติแห้งเร็ว** เมื่อเปรียบเทียบกับสีน้ำมัน จึงเกิดทัศนต่อผู้สนใจว่า เป็นสีที่ระบายยากและเหมาะกับผู้ที่ตัดสินใจรวดเร็วเท่านั้น แต่ปัญหานี้ อาจแก้ไขได้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง โดยเฉพาะ เทคนิคของสีน้ำมีให้เลือกหลายวิธี และสามารถควบคุมคุณสมบัติแห้งเร็วด้วยการผสมกลีเซอรินลงในน้ำผสมสีก็จะช่วยให้แห้งช้าได้

5) **สีน้ำควรระบายเพียงครั้งเดียว** เพราะได้สีที่สดใส สะอาดกว่า ยิ่งทับหลายครั้งยิ่งทำให้สีหม่นขาดชีวิตชีวา ผู้วาดภาพจะต้องผสมสีในงานสีให้ดีก่อนแล้วจึงระบายลงไปบนกระดาษ

4.4 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์การวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ

การทำงานศิลปะในแต่ละประเภทจะให้เกิดผลสำเร็จ คือ ความงาม และความพอใจได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัย และองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือเข้ามาช่วย ซึ่งแต่ละประเภทก็จะใช้แตกต่างกันไปตามธรรมชาติของศิลปะนั้น ซึ่งการวาดภาพสีน้ำก็เช่นเดียวกัน ควรต้องมีวัสดุอุปกรณ์อย่างพอเพียงครบถ้วนจึงสามารถทำงาน จัดวางองค์ประกอบ และถ่ายทอดความงามของงานต่างๆ ได้สมบูรณ์ อันประกอบไปด้วย (สุชาติ วงษ์ทอง, 2531)

- 1) กระดานรองเขียน (Drawing Board)
- 2) กระดาษวาดเขียน (Paper)
- 3) ขาหยั่งรองเขียน (Easel)

- 4) สีน้ำ (Water Color)
- 5) จานสำหรับสีน้ำ (Palette)
- 6) พู่กันสีน้ำ (Brush)
- 7) ภาชนะใส่สีน้ำ (Water Container)

กระดานรองเขียน กระดานแผ่นเรียบไม่บางหรือหนาเกินไป ควรมีน้ำหนักเบา สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย ขนาดกว้าง 16 นิ้ว x 24 นิ้ว หรือขนาด 20 นิ้ว x 26 นิ้ว ใช้สำหรับรองกระดาษวาดเขียน กระดานควรเคลือบด้วยเซลแล็ค หรือน้ำมันวานิช หรือสีน้ำมันเพื่อไม่ให้น้ำซึมเข้าไปในเนื้อไม้ได้ ผู้วาดภาพด้วยสีน้ำควรมีกระดานรองเขียนอย่างน้อย 2 แผ่น เพื่อจะได้ฝึกกระดาษเตรียมไว้ ถ้าแผ่นหนึ่งเสียก็จะเปลี่ยนแผ่นใหม่ได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาฝึกกระดาษใหม่

กระดาษวาดเขียน กระดาษวาดเขียนมีลักษณะต่างกับกระดาษทั่วไป กล่าวคือ มีความหนา และมีผิวหลายชนิด เช่น หยาบ เรียบ ทั้งหน้าเดียวหรือสองหน้า กระดาษสีน้ำที่ดีคือ กระดาษสีขาว และทำด้วยมือ และจะประเมินราคาตามความหนาของกระดาษ สามารถจำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

- 1) กระดาษผิวหยาบชนิดบาง ขนาด 72-100 ปอนด์
- 2) กระดาษผิวหยาบปานกลางหนากว่าแบบที่ 1 ขนาด 140 ปอนด์
- 3) กระดาษผิวเรียบหนามาก ขนาด 300 ปอนด์

กระดาษตามข้อ 1 และข้อ 2 เวลาใช้ต้องฝึกกับกระดานรองเขียน ส่วนกระดาษผิวเรียบตามข้อ 3 เป็นกระดาษที่หนามาก เวลาใช้ไม่ต้องฝึกติดกับกระดานรองเขียน ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 การเตรียมฝึกกระดาษลงบนกระดานวาดภาพ

ที่มา: รวมผลงานประกวอดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2557).

การฝึกกระดาษ การวาดภาพสีน้ำสมัยก่อนมักจะไม่ให้ความสำคัญของการฝึกกระดาษบนกระดานรองเขียนโดยคิดว่าเป็นการเสียเวลา และแก้ปัญหาด้วยการเอาปากคีบ คือกระดาษไว้กับกระดานรองเขียนเท่านั้น การเตรียมการแบบไม่รัดกุมในขบวนการวาดภาพสีน้ำย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ จึงควรจัดเตรียมการฝึกกระดาษไว้ให้เรียบร้อย โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ

- 1) เตรียมกระดาษรองเขียน กระดาษวาดเขียน กระดาษกาวสีน้ำตาล ฟองน้ำ และน้ำ (ให้อยู่ใกล้มือที่สุด)
- 2) ตัดกระดาษกาวสีน้ำตาลที่มีความหนาประมาณ 1 นิ้ว ให้มีความยาวและความกว้างเท่ากับกระดาษวาดเขียนที่เตรียมไว้
- 3) ควรพิจารณากระดาษวาดเขียนที่จะฉีกกว่าด้านไหนเป็นด้านหน้าสำหรับเขียน ถ้าหากเป็นกระดาษที่หยาบทั้งสองหน้า ก็เลือกดูว่าควรจะใช้วาดภาพไหนถึงจะดี เมื่อได้กระดาษวาดเขียนที่ระบายสีแล้ว คว่ำกระดาษนั้นใช้ฟองน้ำชุบน้ำเช็ดให้กระดาษด้านหลังเปียกก่อน แล้วกลับด้านหน้าขึ้นเช็ดด้วยฟองน้ำเช่นกัน แต่อย่าให้ชุ่มเกินไป นำไปวางบนกระดาษรองเขียน หลังจากนั้นจึงใช้น้ำทากระดาษกาวสีน้ำตาล ปิดลงไปบนขอบกระดาษวาดเขียนกับกระดาษรองเขียนให้กระดาษกาวปิดกระดาษประมาณ 1/4 หรือ 1/8 ที่เหลือปิดกระดาษรองเขียน ปิดกระดาษกาวทุกด้านโดยเร็ว แล้วนำไปวางราบไว้ที่ลมพัดผ่าน ห้ามนำไปวางตากแดดหรือวางเอียงเพราะเมื่อกระดาษวาดเขียนหดตัว จะดึงกระดาษกาวหลุดจากกระดาษรองเขียน ส่วนการวางเอียงจะทำให้น้ำไหลไปกองรวมกันทำให้ไม่ตั้ง
4. ให้ทำการสังเกตว่ากระดาษวาดเขียนเมื่อถูกน้ำแล้วด้านไหนยึดหรือขยายตัวมากควรรีบปิดกระดาษกาวด้านนั้นก่อน เมื่อปิดด้วยกระดาษกาว กระดาษจะโป่งขึ้นบางส่วน ควรปล่อยทิ้งไว้ไม่ต้องแก้ไขอย่างใดทั้งสิ้น เพราะเป็นธรรมชาติของกระดาษวาดเขียนทุกชนิดที่เมื่อเปียกน้ำแล้วยึด แต่พอแห้งแล้วจะหดและมีความตึง
5. การปิดกระดาษกาว ควรใช้กระดาษที่มีกาวแห้ง เมื่อถูกน้ำแล้วเหนียวติดกระดาษได้ดี กระดาษที่มีความเหนียวในตัวเองจะเปิดบนกระดาษขึ้นไม่ติด

ภาพที่ 4.5 การฉีกกระดาษลงบนกระดาษวาดภาพ

ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559.

ขาหยั่งรองเขียน ในการเขียนสีน้ำ ขาหยั่งรองเขียนมีความสำคัญรองลงมาจากรกระดาษรองเขียน เพราะสามารถควบคุมสีที่ระบายลงไปให้ไหลมากน้อยตามที่ต้องการ เนื่องจากขาหยั่งสีน้ำจะสามารถปรับระดับให้เอียงลาดมากหรือน้อย หรือตั้งขึ้นได้ มุมของกระดาษรองเขียนตั้งกับพื้นโดยทั่วไป

เอียงเป็นมุม 15 องศาขึ้น หากน้ำบนผิวกระดาษไหลย้อยก็ควรวางกระดาษรองเขียนเป็นมุม 85 องศาขึ้น

สีน้ำ สีน้ำที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมีหลายชนิด แต่ละชนิดบรรจุอยู่ในหลอดขนาดต่าง ๆ กัน หรือบางชนิดบรรจุในตลับ สีน้ำส่วนมากส่งมาจากต่างประเทศที่มีราคาแพง ควรบีบสีที่จะใช้แต่พอประมาณในแต่ละคราว ก่อนเก็บสีควรปิดฝาให้สนิท และเก็บในที่ที่มีอุณหภูมิต่ำในตู้เย็น เป็นต้น

สีน้ำที่ดีจะต้องมีเนื้อสีละเอียด ละลายน้ำได้ดี มีความโปร่งแสง ควรพิจารณาถึงคุณสมบัติเบื้องต้นเหล่านี้ไว้ด้วย และสีน้ำที่มีจำหน่ายอยู่หลายชนิด โดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานของตน ในส่วนของชื่อสีมักใช้เป็นภาษาอังกฤษเพราะเป็นสากล ต้องทำความเข้าใจชื่อของสีแต่ละชนิด ว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งในเบื้องต้น สีที่ควรนำมาใช้คือ

1. สีเหลืองอ่อนมาก (Cadmium Yellow)
2. สีแดงเพลิงออกทางสีส้มแดง (Vermillion)
3. สีส้มแดง (Cadmium Red Light)
4. สีน้ำเงิน (Ultramarine Blue)
5. สีน้ำเงินเข้ม (Prussian Blue)
6. สีน้ำทะเล (Cobalt Blue)
7. สีน้ำเงินอ่อน (Cerulean Blue)
8. สีเขียวเหลือง (Sap Green)
9. สีเขียวเข้มออกน้ำเงิน (Hooker's Green)
10. สีเขียว (Veridian Green)
11. สีเหลืองเข้ม (Yellow Ochre)
12. สีแดงเข้ม (Indian Red)
13. สีน้ำตาลทอง, บางหรือโปร่งแสง (Burnt Sienna)

ภาพที่ 4.6 สีน้ำ

ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559.

งานสำหรับระบายสีน้ำ งานผสมสีน้ำมักจะมีลักษณะเป็นกรดโลหะหรือพลาสติก มีช่องสำหรับใส่สีและมีช่องสำหรับผสมสี งานสีควรมีขนาดใหญ่พอสมควรและพื้นของงานสีจะต้องเป็นสีขาวบริสุทธิ์ เพื่อเวลาผสมสีจะได้เห็นสีที่ชัดเจน

ภาพที่ 4.7 งานสีน้ำ

ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559.

พู่กันสีน้ำ พู่กันเป็นเครื่องมือสำหรับการระบายสีน้ำ ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กัน คือ

- 1) พู่กันกลมพอง สำหรับระบายบริเวณพื้นที่กว้างใหญ่
- 2) พู่กันปลายแหลม สำหรับระบายวัตถุทั่ว ๆ ไป
- 3) พู่กันปลายตัด สำหรับระบายวัตถุที่เป็นสิ่งก่อสร้าง เพราะให้ความรู้สึกที่เป็นโครงสร้างได้ดี

พู่กันมีขนาดใหญ่เล็กตามเบอร์ที่ปรากฏอยู่บนด้ามพู่กันของสีน้ำ มีตัวเลขมากจะมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย ผู้วาดภาพควรเลือกพู่กันไว้ปฏิบัติงานตามความจำเป็น คือ ขนาดใหญ่ เบอร์ 12 ขนาดกลาง เบอร์ 8 และขนาดเล็ก เบอร์ 3

พู่กันกลมพอง

พู่กันปลายแหลม

พู่กันปลายตัด

ภาพที่ 4.8 พู่กันระบายสีน้ำ

ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559.

ภาชนะใส่น้ำ ในการระบายสีน้ำ ภาชนะสำหรับใส่น้ำควรมี 2 ใบ ใบเล็กเพื่อใส่น้ำสำหรับระบายสี และ ใบใหญ่สำหรับล้างพู่กันอย่าใช้ภาชนะใบเดียวกันเพราะจะทำให้สีสกปรกได้

เทคนิคในการวาดภาพสีน้ำ การวาดภาพสีน้ำที่ดีจะต้องฝึกหัดตามขั้นตอนที่ถูกต้องตั้งแต่การจับพู่กัน การรู้จักธรรมชาติของสีและกระดาษ การจัดตำแหน่งของกระดาษรองเขียน และงานระบายสี ที่สำคัญคือต้องมีวินัย ในการฝึกหัดอันถือว่าเป็นพื้นฐานให้เกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

4.5 เทคนิคการระบายสีน้ำ

การวาดภาพสีน้ำมีเทคนิคและวิธีการระบายสีน้ำแบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ (สุรยุทธ์ พันธุ์เผือก, 2552)

1. การระบายแบบเปียกบนเปียก (Wet into Wet)
2. การระบายแบบเปียกบนแห้ง (Wet into Dry)
3. การระบายแบบแห้งบนแห้ง (Dry on Dry)
4. การระบายบนระนาบรองรับที่เตรียมไว้ (Texture Surface)

การระบายแบบเปียกบนเปียก หมายความว่า จะต้องทำพื้นกระดาษให้เปียกเสียก่อนแล้วจึงระบายสีตามที่ต้องการ และให้ระบายขณะที่สีเดิมนยังไม่แห้ง การระบายตามวิธีการนี้จะช่วยให้ระบายสีติดบนกระดาษได้ทั่วทุกส่วน เนื่องจากว่า กระดาษบางชนิดระบายสีติดยาก มีความมัน หรือความหยาบขรุขระ เป็นต้นการระบายสีน้ำแบบเปียกบนเปียกต้องใช้ความระมัดระวังมากเพราะความเปียกมากเปียกน้อยของกระดาษย่อมส่งผลต่อภาพที่เกิดขึ้น ต้องใช้การสังเกตเป็นพิเศษ ยกตัวอย่างเช่น ความเปียกของพื้นที่ที่ระบายท้องฟ้า หรือต้นไม้ระยะไกลมาก เวลาระบายสีเส้นของภาพจะไม่ชัด การที่จะสร้างรูปร่างคมชัดในพื้นที่นี้จึงทำไม่ได้ (นพดล เนตรดี, 2552)

การระบายสีน้ำด้วยวิธีการนี้มีเทคนิคสำคัญ 3 ประการ คือ

1) กระดาษเปียกโชกเป็นสภาพที่มีปริมาณของน้ำมาก เวลาระบายสีลงไปจะไหลย้อยเข้าหากัน การถ่ายทอดรูปร่างที่ชัดเจนจะทำได้ การระบายสีด้วยวิธีการนี้ผู้วาดภาพต้องศึกษาด้วยว่า สามารถนำไปถ่ายทอดธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอะไรได้บ้าง

2) กระดาษชุ่ม เป็นสภาพที่มีปริมาณของน้ำปานกลาง เวลาระบายสีจะแผ่ซ่านบ้าง แต่ไม่เลื่อนไหลมากเหมือนเปียกโชก วิธีการนี้สามารถสร้างรูปทรงต่าง ๆ ได้

3) กระดาษหมาดเป็นสภาพที่กระดาษเกือบแห้ง เวลาระบายสีลงไปเส้นของรูปจะคมชัดมากกว่ากระดาษชุ่ม สามารถกำหนดรายละเอียดของภาพได้

การระบายสีแบบเปียกบนแห้ง หมายถึงวิธีการระบายสีโดยไม่จำเป็นต้องระบายน้ำบนกระดาษก่อน วิธีการระบายแบบเปียกบนแห้งจะต้องผสมสีในงานให้ตีเสียก่อน แล้วจึงระบายลงไปบนกระดาษที่แห้ง ความสำคัญของการระบายสีแบบนี้คือ ปริมาณของน้ำที่พู่กัน ถ้ามีปริมาณน้ำมากสีจะติดกระดาษเกิดความเรียบเสมอกัน แต่ถ้าปริมาณน้ำน้อยสีจะติดกระดาษไม่ทั่วถึงทำให้เกิดลักษณะผิวขรุขระ ติดบ้างไม่ติดบ้างปริมาณการเปียกสีและน้ำของพู่กันสามารถระบายสีได้ 3 แบบ (อารี สุทธิพันธุ์, 2535)

1) ปริมาณสีและน้ำบนพู่กันมาก สามารถนำมาระบายบนกระดาษแห้งให้เรียบเสมอกัน มีวิธีการระบายคือ ผสมสีในจานสีให้มีปริมาณน้ำมากแล้วระบายลงบนกระดาษไปในทางเดียวกันให้เรียบเสมอกัน

2) ปริมาณสีและน้ำบนพู่กันมาก สามารถระบายสีให้มีค่าระดับสีต่างกันได้ ทำโดยการระบายสีลงบนกระดาษด้วยสีก่อน แล้วใช้น้ำระบายไล่สีให้อ่อนแก่

3) ปริมาณสีและน้ำบนพู่กันน้อย เวลาระบายบนกระดาษสีจะติดบ้างไม่ติดบ้าง เป็นเทคนิคที่น่าสนใจ ทำโดยการผสมสีแล้วทดลองระบายบนกระดาษแผ่นอื่นก่อนเพื่อหาปริมาณน้ำที่เหมาะสม แล้วจึงระบายลงบนกระดาษวาดเขียน

แห้ง หมาด เปียก

ภาพที่ 4.9 สภาพของกระดาษที่รับน้ำแตกต่างกัน

ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559.

การระบายสีแบบแห้งบนแห้ง หมายถึงการระบายสีที่ให้พู่กันชุ่มสีน้ำแล้วระบายอย่างรวดเร็วบนกระดาษ การระบายแบบนี้ผู้ระบายมักจะบันทึกความรู้สึกของตนลงไปขณะระบายสีซึ่งการระบายสีด้วยวิธีนี้มีประโยชน์ในการที่จะเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งหรือบริเวณที่เห็นว่าควรทำให้เด่น ศิลปินทางตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น มีความชำนาญในการระบายสีด้วยวิธีนี้มาก เพราะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการเขียนตัวหนังสือของเขา การระบายสีแบบนี้ได้รับการพัฒนาไปสู่รูปแบบของการวาดเขียนตามท่าทาง (Gesture Drawing) และการวาดภาพที่ต้องการชี้เฉพาะเจาะจง (Emphasis) หลังจากทีระบายสีเรียบร้อยแล้ว (สุรยุทธ พันธุ์เฟือก, 2552)

ภาพที่ 4.10 การระบายเคลือบและแห้งบนแห้ง

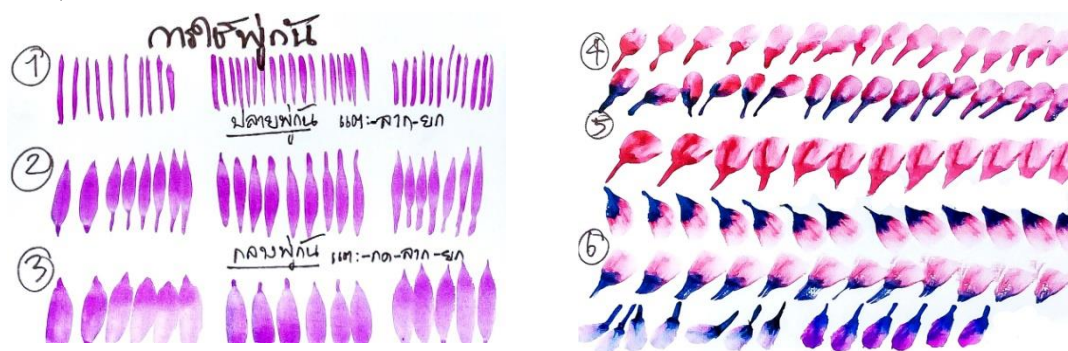
ที่มา: สมยศ กำแหงฤทธิรงค์, 2559. (ประยุกต์จากหลักการของ สุชาติ วงษ์ทอง, 2530.)

การระบายสีแบบแห้งบนแห้งมีเทคนิคอยู่ 3 ประการ คือ

1) **การแตะ** เป็นการกำหนดรูปร่างหรือรูปทรงของภาพอย่างง่ายโดยใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของพู่กันแตะลงไป ภาพที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับน้ำหนักรวมของมือที่ระบายลงไปในแต่ละครั้ง

2) **การป้าย** เป็นการระบายที่มีความรวดเร็วและสีจะไม่ชุ่มเมื่อเทียบกับการแตะ การป้ายจะเป็นไปในทิศทางตรง เอียง หรือโค้งก็ได้ ปริมาณสีที่ติดกระดาษมากน้อยขึ้นอยู่กับน้ำกบสีที่พู่กัน

3) **การผสม** เป็นการใช้วิธีการแตะและการป้ายนำมาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดรูปแบบเทคนิคใหม่ ๆ ในการวาดภาพสีน้ำ

ภาพที่ 4.11 เทคนิคแตะ ลาก กด ยก

ที่มา: สุชาติ วงษ์ทอง, 2530.

การระบายบนระนาบรองรับที่เตรียมไว้ หมายถึงการระบายบนระนาบรองรับที่เตรียมไว้เป็นการปรุงแต่งลักษณะผิวกระดาษให้ต่างจากเดิม เพื่อผลลัพธ์ที่ได้มีความแปลกใหม่และน่าสนใจ นอกจากนี้ยังช่วยสนองความต้องการของผู้วาดภาพสีน้ำที่ต้องการถ่ายทอดรูปแบบวัตถุให้คล้ายกับสิ่งที่มองเห็นหรือสร้างรูปแบบให้ต่างไปจากเดิม มีเทคนิคสำคัญคือ

1) **การขีด** ขีด ด้วยปลายแหลมของด้ามพู่กัน วิธีการนี้สีที่ระบายลงไปแต่เดิมจะต้องมีความเข้มข้นและเปียกโชก

2) **ขีดขีดด้วยของมีคม** ระวังอย่ากดแรง มิเช่นนั้นจะทำให้กระดาษจะขาด เมื่อขีดขีดแล้วระบายสีน้ำทับ สังเกตความแตกต่าง

3) **ขีดด้วยพู่กัน** ทำเมื่อสีเริ่มหมาด และต้องล้างพู่กันให้สะอาดก่อนทุกครั้ง

การระบายบนระนาบรองรับที่เตรียมไว้ สามารถพลิกแพลงทำให้เกิดเทคนิคต่าง ๆ อีกมากมาย เพราะเทคนิคแต่ละอย่างย่อมให้ผลต่างกัน ผู้วาดภาพจะต้องทดลองทำจนสามารถควบคุมเทคนิคต่าง ๆ ได้ ขณะเดียวกันก็ควรหาทางปรับปรุงเทคนิคเหล่านั้นเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นด้วย

4.6 ขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ

จากขั้นตอนหลักทั้ง 8 ขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำ มีรายละเอียดที่ควรทำตามลำดับดังนี้

1. จัดทำและสรุปแนวคิดว่าวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำให้สอดคล้องกับโอกาสพิเศษ

2. สืบค้นหาต้นแบบและสร้างสัดส่วนของภาพให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ
3. ร่างภาพตามแนวคิด
4. จัดวางองค์ประกอบ / กำหนดแสงและเงา
5. กำหนดโทนสีของภาพ (สีบรรยากาศ)
6. กำหนดแสงและเงาตามต้นแบบ
7. เก็บรายละเอียดภาพรวม
8. วาดภาพเสร็จสมบูรณ์

การวาดภาพบุคคลด้วยสีน้ำคำนึงถึงธรรมชาติของสีน้ำมีคุณสมบัติโปร่งใส ความชุ่ม และความสะอาดสดใสของสีน้ำด้วย ผู้วาดภาพจะต้องแก้ปัญหาในขณะทำงาน 2 ทาง คือ

1) ถ่ายทอดบุคลิกลักษณะและโครงสร้างภาพต้นแบบ เป็นจุดมุ่งหมายของการวาดภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ โดยมุ่งแสดงถึงลักษณะกายวิภาค (Anatomy) โดยส่วนรวม เช่น ใบหน้า คอ ลำตัว สัดส่วน โครงสร้าง จำเป็นต้องจับลักษณะเด่น ได้แก่ เด็ก ผู้ใหญ่ หรือคนชรา เป็นต้น

2) ถ่ายทอดธรรมชาติของสีน้ำภาพเขียน คำนึงถึงคุณสมบัติของสีน้ำมีความโปร่งใส ความเปียกชุ่ม และความสะอาดสดใสของสีน้ำ จับลักษณะโครงสร้างที่สำคัญที่มีส่วนสำคัญกับรูปทรงรูปร่างภายนอก

หลักเกณฑ์ในการวาดภาพบุคคล จะต้องถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกจากต้นแบบตามที่ชนะของผู้วาดภาพและพิจารณาเทคนิคการวาดภาพด้วยสีน้ำให้เหมาะสมกับอารมณ์ของแต่ละภาพ ผู้จัดทำคู่มือขอยกตัวอย่างจำนวนภาพวาดที่ได้สร้างสรรค์ไว้ 5 ผลงาน ดังนี้

ผลงานที่ 1 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 12 x 16 นิ้ว แนวคิด “60 ปี วันราชาภิเษกสมรส”

ผลงานที่ 2 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 19 x 29 นิ้ว แนวคิด “84 พรรษา มหาราชา”

ผลงานที่ 3 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 16 x 24 นิ้ว แนวคิด “60 พรรษา มหาวชิราลงกรณ”

ผลงานที่ 4 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 19 x 29 นิ้ว แนวคิด “60 พรรษา เทพรัตนราช ปราชญ์ศึกษา”

ผลงานที่ 5 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 19 x 29 นิ้ว แนวคิด “70 ปี ครองไฟทอง ครองหัวใจประชาชน”

ขั้นตอนการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษ เรียงตามลำดับดังนี้

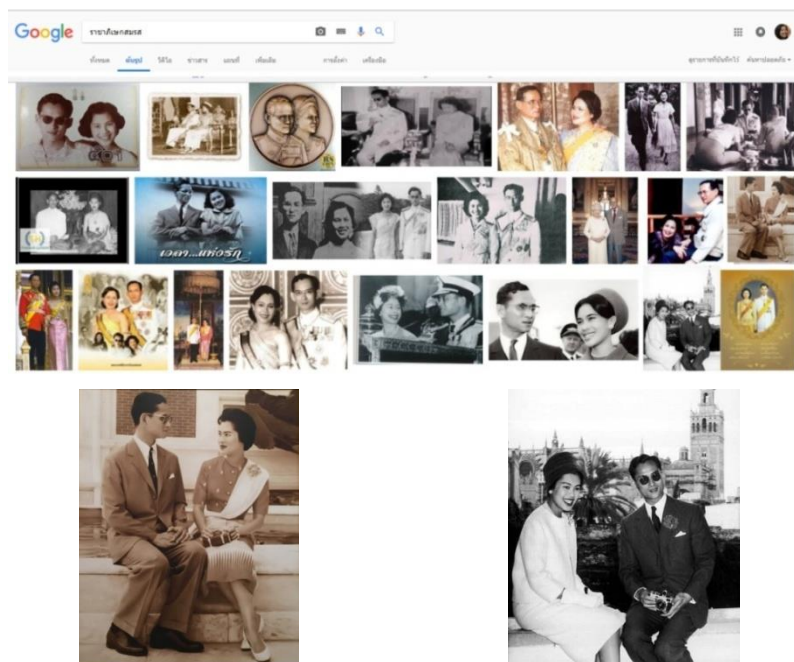
ผลงานที่ 1 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 12 x 16 นิ้ว แนวคิด “60 ปี วันราชาภิเษกสมรส”

ปี พ.ศ. 2552 เป็นปีมหามงคล เนื่องจาครบรอบวันราชาภิเษกสมรส 60 ปี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระบรมราชินีนาถสิริกิติ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีพันธกิจด้านพัฒนาชุมชน องค์กร และสถาบันในสังคม เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้จัดทำคู่มือได้รับมอบหมายสร้างสรรค์พระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระบรมราชินีนาถสิริกิติ์ เนื่องในโอกาส 60 ปี วันราชาภิเษกสมรส จัดทำบัตรอวยพรปีใหม่เพื่อเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย จัดพิมพ์ จำนวน 1,000 แผ่น

แนวทางการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ เป็นหลักสำคัญสำหรับผู้สร้างสรรคงานศิลปะ เนื่องจากผลงานศิลปะใด ๆ ก็ตาม ล้วนมีคุณค่าอยู่ 2 ประการ คือ คุณค่าทางด้านรูปทรง และ คุณค่าทางด้านเรื่องราว คุณค่าทางด้านรูปทรง เกิดจากการนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ของศิลปะ ได้แก่ เส้น สี แสง และเงา รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ฯลฯ มาจัดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความงาม เรียกว่า การจัดองค์ประกอบศิลป์ (Art Composition) ฉะนั้นคุณค่าของงานศิลปะ คือ คุณค่าทางด้านเนื้อหา เป็นเรื่องราว หรือสาระของผลงานที่ศิลปินผู้สร้างสรรคต้องการที่จะแสดงออกมา ให้ผู้ชมได้สัมผัสรับรู้โดยอาศัยรูปลักษณะ ที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบศิลป์นั่นเอง

1) จากแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ แนวคิดครบรอบ 60 ปี วันราชาภิเษก ผู้จัดทำคู่มือใช้ประสบการณ์สร้างสรรคผลงาน โดยคำนึงถึงการวาดภาพบุคคลต้องเน้นสัดส่วน โครงสร้าง ลักษณะผิวพรรณ อารมณ์ และความเหมือนต้นแบบเป็นสำคัญ โดยสรุปใช้ชื่อ “60 ปี วันราชาภิเษกสมรส”

2) สืบค้นหาภาพต้นแบบ เพื่อนำมาร่างและจัดองค์ประกอบภาพ จาก Google ใช้คำว่า “ราชาภิเษกสมรส” จะปรากฏภาพ ดังภาพที่ 4.12

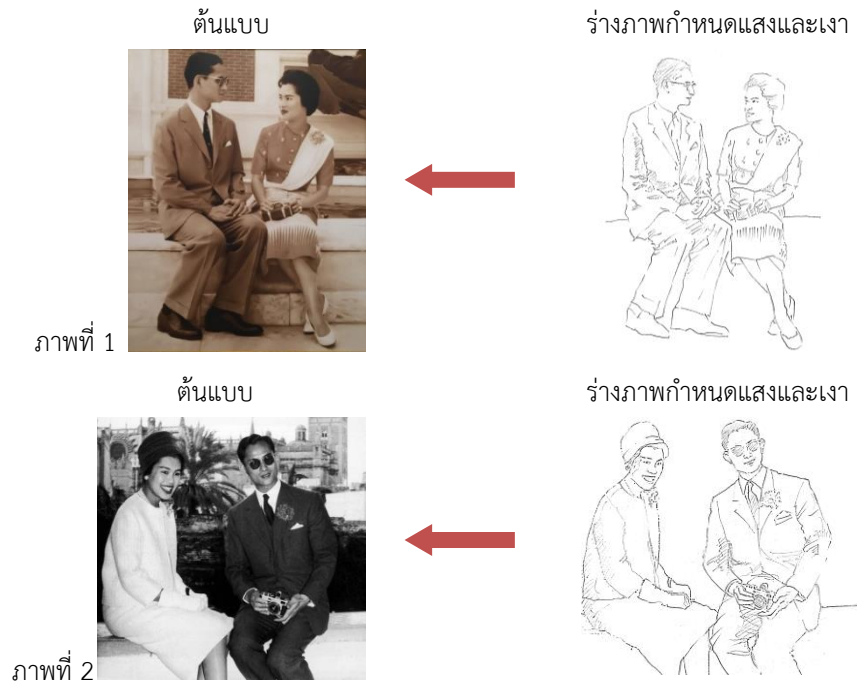
ภาพที่ 4.12 การสืบค้นต้นแบบผลงานที่ 1

ที่มา: <https://www.google.co.th/search?q=ราชาภิเษกสมรส>

<https://women.mthai.com/scoop/262693.html>

<http://www.tnews.co.th/contents/348326>

3) ร่างภาพตามแนวคิด ในการร่างภาพแต่ละภาพควรเน้นสัดส่วนโดยเทียบกับต้นแบบตามแนวคิดเพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะทำงานสิ่งพิมพ์ปีใหม่

ภาพที่ 4.13 การร่างภาพผลงานที่ 1

ที่มา: <https://women.mthai.com/scoop/262693.html>

<http://www.tnews.co.th/contents/348326> และ ต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 1

4) จัดองค์ประกอบ เน้นภาพหลักนำภาพลดทอนมาจัดวางองค์ประกอบ

ภาพที่ 4.14 การจัดองค์ประกอบภาพผลงานที่ 1

ที่มา: ต้นแบบร่างงานการจัดองค์ประกอบของผลงานที่ 1

5-6) กำหนดโทนสีของภาพ(สีบรรยากาศ) และเก็บรายละเอียดเทียบรายละเอียดกับต้นแบบ จัดการระบายสีของภาพสีบรรยากาศกำหนดแสงและเงา ค่อย ๆ เก็บทีละส่วน

ภาพที่ 1 ใช้เทคนิคสีชอล์คไม้ (soft pastel) คุณสมบัติเป็นสีที่บแสงสามารถเขียนทับได้หลายครั้งข้อเสียสีจะไม่เกาะกระดาษ ลงสีจากน้ำหนักอ่อนไปหาเข้ม ระบายสีแต่ละส่วนควรเทียบน้ำหนักกับต้นแบบภาพ

ภาพที่ 2 ใช้เทคนิคสีน้ำระบายแบบเปียกบนแห้ง ระบายน้ำส่วนใบหน้ารอกระดาษให้หมาด ระบายจากสีอ่อนไปหาเข้มที่เป็นด้านเงาของภาพ ค่อย ๆ เพิ่มความเข้มของสีและเทียบกับต้นแบบที่เป็นภาพขาวดำ

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

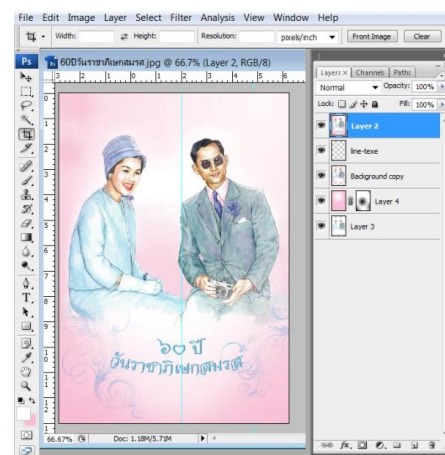
ภาพที่ 4.15 การกำหนดโทนสีผลงานที่ 1

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดโทนสีของผลงานที่ 1

7) เก็บรายละเอียดภาพรวม นำภาพต้นแบบไปตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้กับงานพิมพ์ 5x7 นิ้ว นำหลักการย่อภาพที่ได้กล่าวข้างต้นมาในการออกแบบงานพิมพ์ เพิ่มสีพื้นหลังเพื่อให้ภาพดูอ่อนหวานตามแนวคิด ใช้ภาพลายเส้นและอักษรมาประกอบตกแต่งลงในงานและสีคุมสีบรรยากาศภาพรวมของต้นฉบับภาพวาด

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 4.16 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 1

ที่มา: การจับภาพหน้าจอการทำงานต้นฉบับของผลงานที่ 1

8) งานเสร็จสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นบัตรอวยพรเนื่องในโอกาสพิเศษ

ภาพที่ 4.17 ผลงานที่ 1 เมื่อเสร็จสมบูรณ์

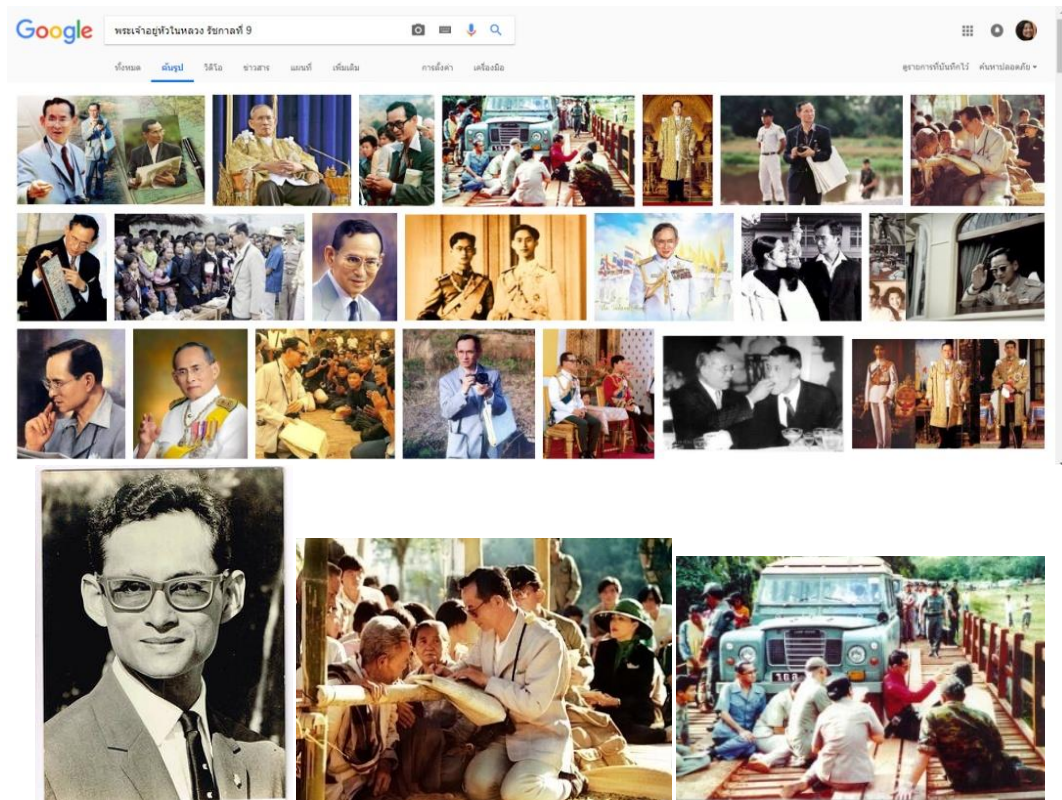
ที่มา: ผลงานที่ 1 บัตรอวยพร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.

ผลงานที่ 2 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 19 x 29 นิ้ว นิ้ว แนวคิด “๘๔ พรรษา มหาราชา”

ปี พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีพันธกิจด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม งานกฐินพระราชทานของทุกปี ผู้เขียนคู่มือในฐานะคณะทำงานได้รับมอบหมาย สร้างสรรค์พระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและพระราชกรณียกิจ เนื่องใน โอกาส ๘๔ พรรษา จัดทำปฏิทินโปสเตอร์เพื่อเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ ใช้ชื่อ “๘๔ พรรษามหาราชา” จัดพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 1,500 แผ่น

1) จากแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ จากแนวคิด ๘๔ พรรษา มหाराชา ผู้จัดทำคู่มือวางแผนสืบค้นข้อมูลภาพเพื่อนำมาจัดองค์ประกอบภาพหลัก และภาพย่อย ด้วยวิธี search engine จาก Google และใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ (Photoshop) จัดวางภาพให้เหมาะสมกับ หน้ากระดาษ โดยคำนึงถึงการวาดภาพบุคคลต้องเน้นสัดส่วน โครงสร้าง แสงเงา และความเหมือนเป็น สำคัญ สรุปใช้ชื่อ “84 พรรษา มหาราชา”

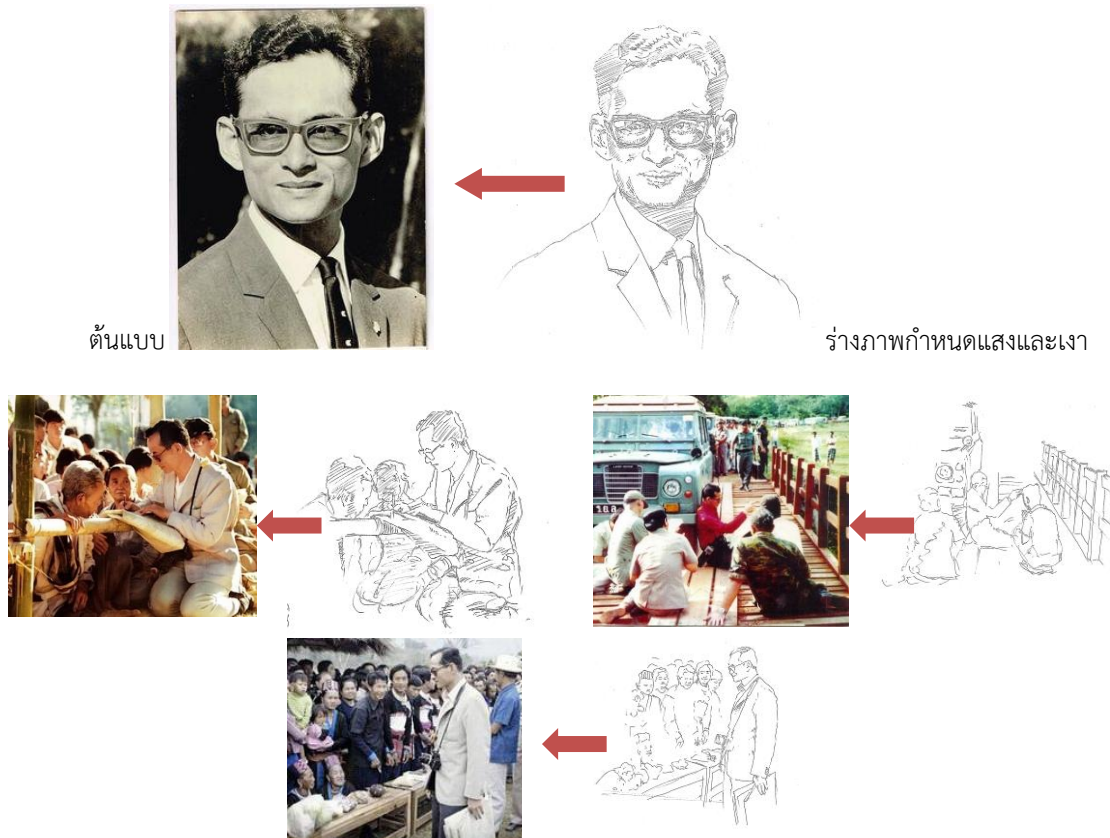
2) สืบค้นหาภาพต้นแบบ เพื่อนำมาร่างและจัดองค์ประกอบภาพ จาก Google ใช้คำว่า “พระเจ้าอยู่หัวในหลวง รัชกาลที่ 9” จะปรากฏภาพ ดังภาพที่ 4.18

ภาพที่ 4.18 การสืบค้นต้นแบบผลงานที่ 2

ที่มา: <https://www.google.co.th/search?q=พระเจ้าอยู่หัวในหลวง, Time Magazine Cover 3 April 1950 | :=Ancien, http://www.tnews.co.th/contents/214407> และ <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/39678.html>

3) **ร่างภาพตามแนวคิด** นำภาพต้นแบบร่างเป็นลายเส้นกำหนดภาพหลัก ภาพรองในการร่างภาพเทียบกับต้นแบบจัดวางองค์ประกอบตามแนวคิด เพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการงานสิ่งพิมพ์ปีใหม่

ภาพที่ 4.19 การร่างภาพผลงานที่ 2

ที่มา: Time Magazine Cover 3 April 1950 | :=Ancien, <http://www.tnews.co.th/contents/214407> ,<https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/39678.html> และ ต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 2

4) จัดองค์ประกอบและกำหนดแสงและเงา เน้นภาพหลักนำภาพย่อยเข้ามาจัดวางองค์ประกอบ

ภาพที่ 4.20 การจัดองค์ประกอบภาพผลงานที่ 2

ที่มา: ต้นแบบร่างงานการจัดองค์ประกอบของผลงานที่ 2

5-6) กำหนดโทนสีภาพและบรรยากาศและกำหนดแสงและเงาตามต้นแบบ จัดการระบายสีของภาพสีบรรยากาศกำหนดแสงและเงา โครงสร้าง สัดส่วน เริ่มระบายสีลงบนกระดาษใช้เทคนิคสีน้ำระบายแบบเปียกบนแห้ง ระบายฉากหลังก่อนแล้วเก็บรายละเอียดภาพหลักตามด้วยภาพรอง โดยระบายจากซ้ายไปขวาค่อย ๆ เก็บทีละส่วน คำนึงถึงหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้ความสมดุลแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance) เพื่อนำไปใช้ประกอบงานพิมพ์ ที่ต้องวางตัวอักษรประกอบข้อมูล

ภาพที่ 4.21 การกำหนดโทนสีผลงานที่ 2

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดโทนสีของผลงานที่ 2

7) เก็บรายละเอียดภาพรวม นำภาพต้นแบบไปตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้กับงานพิมพ์ 19 x 29 นิ้ว นำหลักการย่อและขยายเพื่อให้เกิดคุณภาพงานพิมพ์ ใช้ภาพลายเส้นและอักษรตกแต่งภาพ ลงสีฉากหลังเพิ่มสีบรรยากาศของภาพโทนฟ้าเพื่อให้ภาพมีน้ำหนักและดูสดใสขึ้น

ภาพที่ 4.22 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 2

ที่มา: การจับภาพหน้าจอการทำงานต้นฉบับของผลงานที่ 2

8) งานเสร็จสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นโปสเตอร์งานกฐินพระราชทานประจำปี 2554

ภาพที่ 4.23 ผลงานที่ 2 เมื่อเสร็จสมบูรณ์

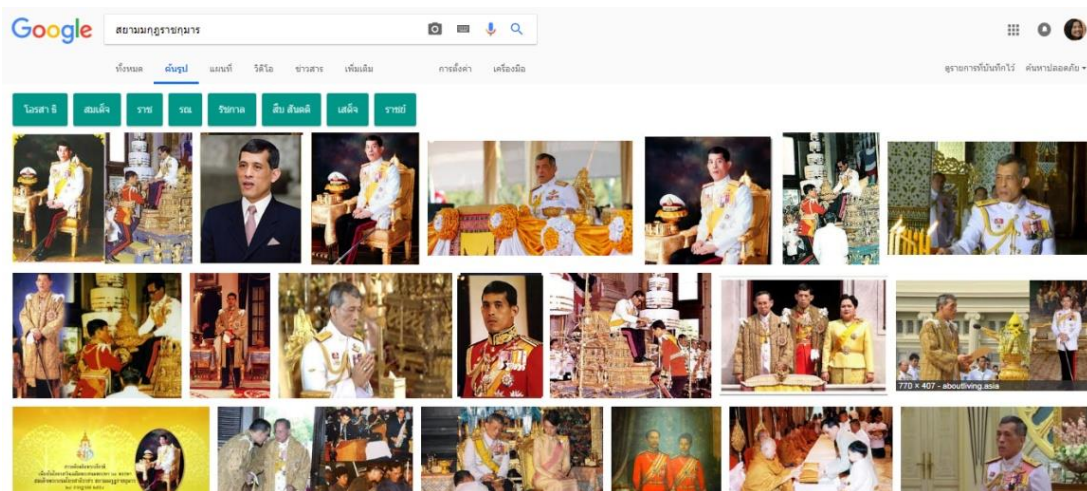
ที่มา: ผลงานที่ 2 โปสเตอร์ปฏิทิน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.

ผลงานที่ 3 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษ ขนาด 16 x 24 นิ้ว แนวคิด “60 พรรษา มหาวชิราลงกรณ”

ปี พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีพันธกิจด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม เมื่อปลายปีเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยจัดทำ ปฏิทินแขวนเพื่อนำไปเผยแพร่งานกฐินพระราชทาน เนื่องในโอกาสพระบรมโอรสาธิราชพระชนมายุ 60 พรรษา กับพระราชกรณียกิจ กำหนดให้เป็นภาพวาดทั้งหมด 4 ภาพ จัดพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 1,000 ชุด

1) จากแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ ผู้จัดทำคู่มือวางแผนสืบค้น ข้อมูลภาพเพื่อนำมาจัดองค์ประกอบภาพหลัก และภาพย่อย จากแนวคิด “60 พรรษา มหาวชิราลงกรณ” อีกทั้งใช้การจัดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ยึดหลักดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetrical Balance) ของงานศิลปะให้ทั้งสองข้างมีขนาด สัดส่วน และน้ำหนักเท่ากัน หรือมีรูปแบบเหมือนกัน ในแนวคิดสืบค้นหาต้นแบบภาพหลักและภาพรองเพื่อนำมาจัดวางองค์ประกอบภาพให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษ โดยคำนึงถึงการวาดภาพบุคคลต้องเน้นสัดส่วน โครงสร้าง แสงเงา และความเหมือนเป็นสำคัญ

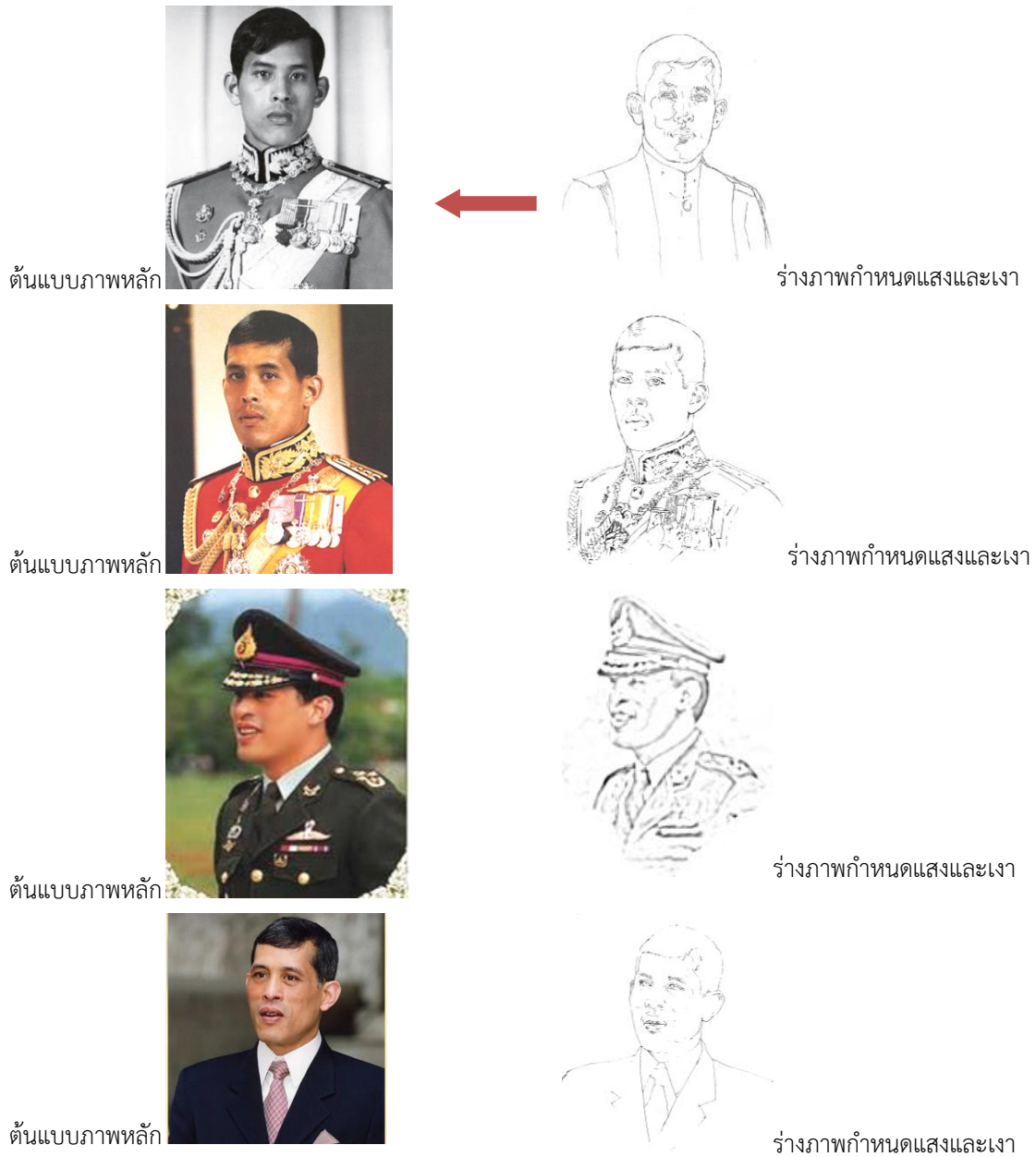
2) สืบค้นหาภาพต้นแบบ เพื่อนำภาพต้นแบบมาร่างและจัดองค์ประกอบภาพ จาก Google ใช้คำว่า “สยามมกุฎราชกุมาร” จะปรากฏภาพ หาต้นแบบภาพหลักและภาพรอง ดังภาพที่ 4.24

ภาพที่ 4.24 การสืบค้นต้นแบบผลงานที่ 3

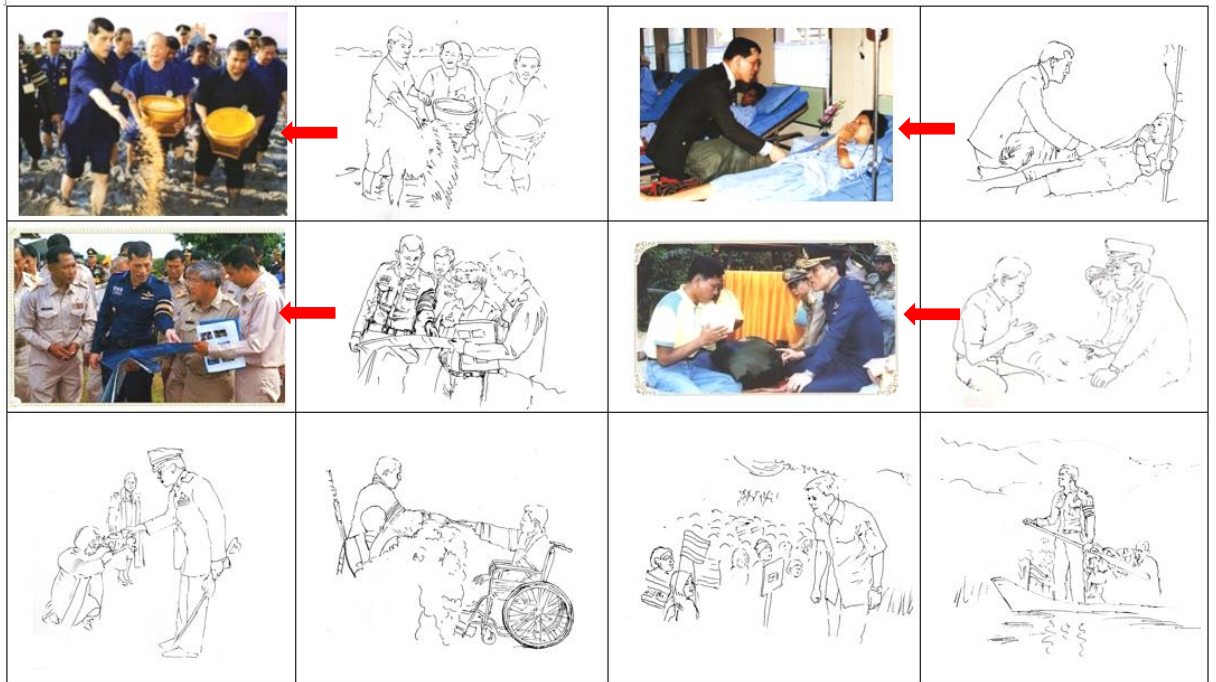
ที่มา: <https://www.coj.go.th/day/pbr/pbr.html>, https://www.google.co.th/search?q=http://203.157.184.6/news_info/view.php?id=1465

3) ร่างภาพตามแนวคิด นำภาพต้นแบบร่างเป็นลายเส้นกำหนดภาพหลัก ภาพรองในการร่างภาพเทียบกับต้นแบบจัดวางองค์ประกอบตามแนวคิด (ภาพที่ 4.25-4.26) เพื่อนำเสนอในที่ประชุม คณะทำงานสิ่งพิมพ์ปีใหม่

ภาพที่ 4.25 การร่างภาพหลักผลงานที่ 3

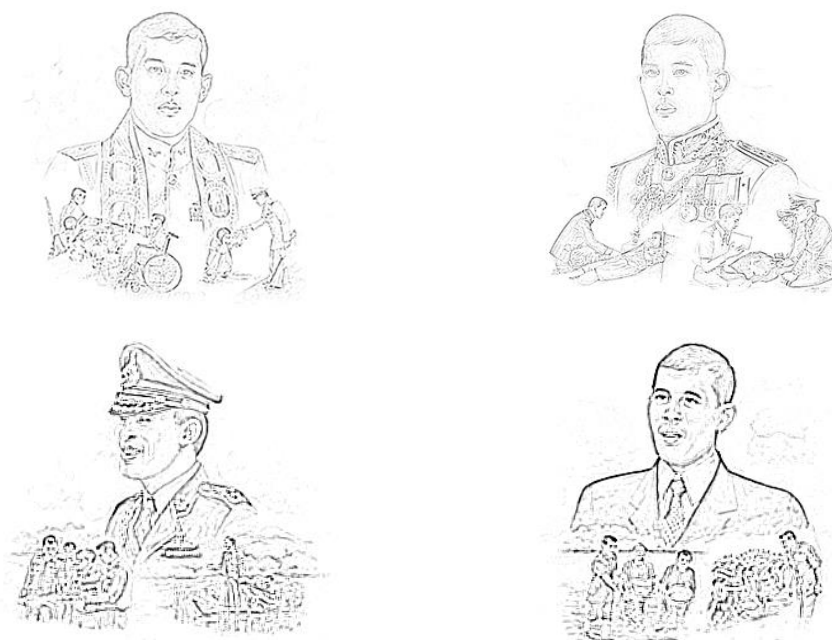
ที่มา: ต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 3

ภาพที่ 4.26 การร่างภาพรองผลงานที่ 3

ที่มา: ต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 3

4) จัดองค์ประกอบและกำหนดแสงและเงา เน้นภาพหลักนำภาพย่อยเข้ามาจัดวางองค์ประกอบตามภาพที่ 4.27

ภาพที่ 4.27 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 3

ที่มา: ต้นแบบร่างงานการจัดองค์ประกอบของผลงานที่ 3

5-6-7) กำหนดโทนสีภาพ บรรยายภาค กำหนดแสงและเงาตามต้นแบบเก็บรายละเอียดภาพรวม การระบายสีน้ำบนภาพร่างเก็บรายละเอียดของภาพ กำหนดแสงและเงา โครงสร้าง สัดส่วน อารมณ์ของ ภาพวาดแต่ละส่วน ใช้เทคนิคสีน้ำระบายแบบเปียกบนแห้ง คำนึงถึงความสะดวกเริ่มต้นระบายฉากหลังก่อน แล้วเก็บรายละเอียดภาพหลักตามด้วยภาพรอง (ภาพที่ 4.28) โดยระบายจากซ้ายไปขวาค่อย ๆ เก็บทีละส่วนและเทียบกับต้นแบบภาพ เริ่มระบายจากอ่อนไปหาเข้มเพราะสีน้ำมีคุณสมบัติโปร่งแสง จึงต้องสังเกต พระพักตร์ พระเนตร เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และสีสรรบรรยาภาค เช่น ท้องฟ้า สีภาพพระราชกรณียกิจเป็นภาพประกอบย่อย เป็นต้น

ภาพที่ 4.28 การกำหนดโทนสีภาพ บรรยาภาค กำหนดแสงผลงานที่ 3

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดโทนสีของผลงานที่ 3

นำภาพต้นแบบไปตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้กับงานพิมพ์ 19x29 นิ้ว ใช้ภาพลายเส้นตกแต่งและอักษร ลงสีฉากหลังเพิ่มสีบรรยาภาคของภาพโทนฟ้าเพื่อให้ภาพมีน้ำหนักและดูสดใสขึ้น

8) งานเสร็จสมบูรณ์ นำภาพต้นแบบไปตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้เท่ากับงานพิมพ์ 19 x 29 นิ้ว ใช้ภาพลายเส้นตกแต่งและอักษรตกแต่งมาประกอบงานเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน ภาพวาดทั้ง 4 ภาพ ใช้ภาพต้นแบบภาพวาดจริงโดยไม่มีการตกแต่ง (ภาพที่ 4.29) นำไปใช้งานกรกฎินพระราชทาน ประจำปี 2555

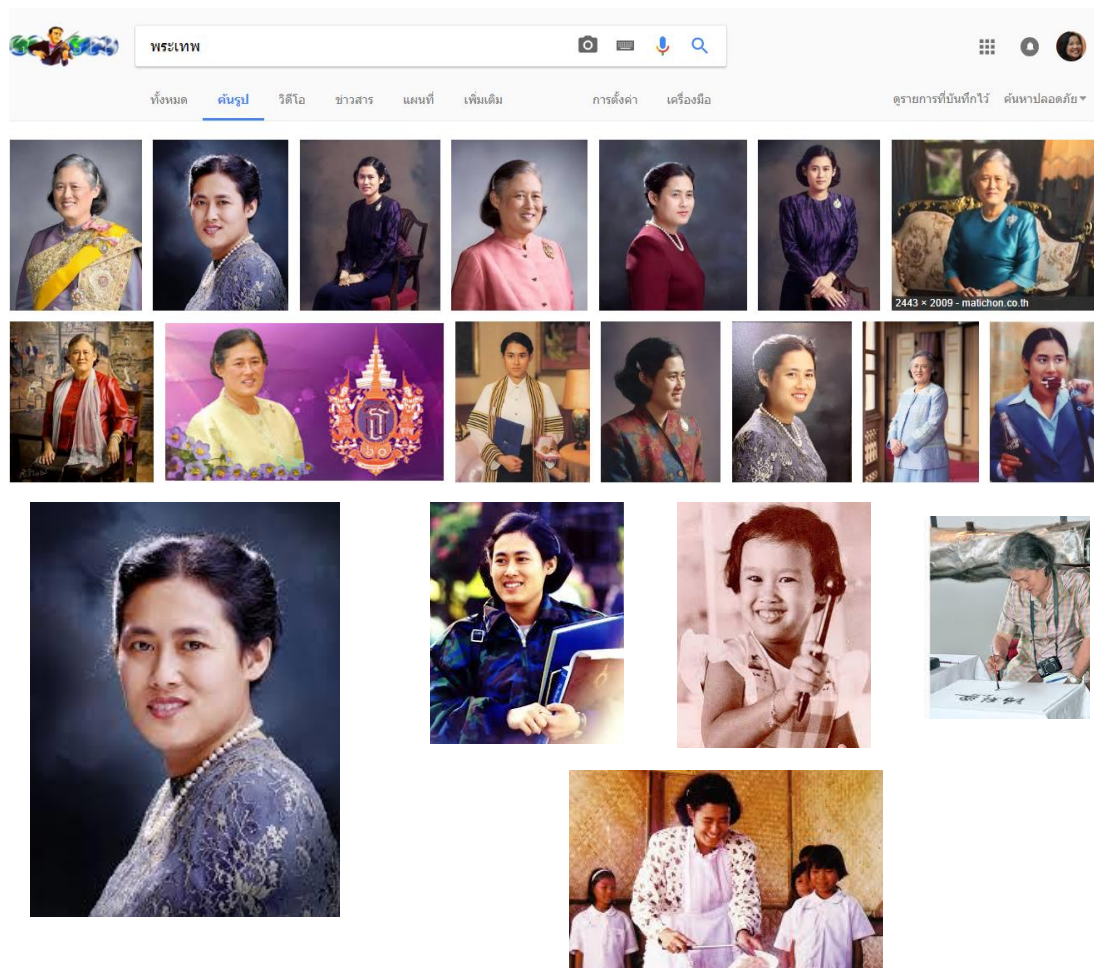
ภาพที่ 4.29 ผลงานที่ 3 เมื่อเสร็จสมบูรณ์

ที่มา: ผลงานที่ 3 ปฏิทินแขวน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.

ผลงานที่ 4 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษขนาด 30 x 15 นิ้ว แนวคิด “60 พรรษา เทพรัตนราช ปราชญ์ศึกษา”

1) จากแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ แนวคิดพระเทพฯ กับ การศึกษาไทย ผู้วาดภาพนำประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการวาดภาพบุคคลต้องคำนึงถึง สัดส่วน แสงเงา โครงสร้าง อารมณ์ของภาพเป็นสำคัญ ได้นำหลักองค์ประกอบศิลป์ความสมดุลภาพ แบบสมมาตร (Symmetrical Balance) นำมาใช้ในการจัดองค์ประกอบการวาดภาพ โดยสรุปใช้ชื่อ “60 พรรษา เทพรัตนราช ปราชญ์ศึกษา”

2) สืบค้น หาภาพต้นแบบเพื่อนำมาร่างและจัดองค์ประกอบจาก Google โดยใช้ชื่อว่า “พระเทพ” เพื่อค้นหาภาพหลัก (ภาพเดี่ยว) และภาพรอง (พระราชกรณียกิจกับการศึกษาไทย) ดังภาพที่ 4.30

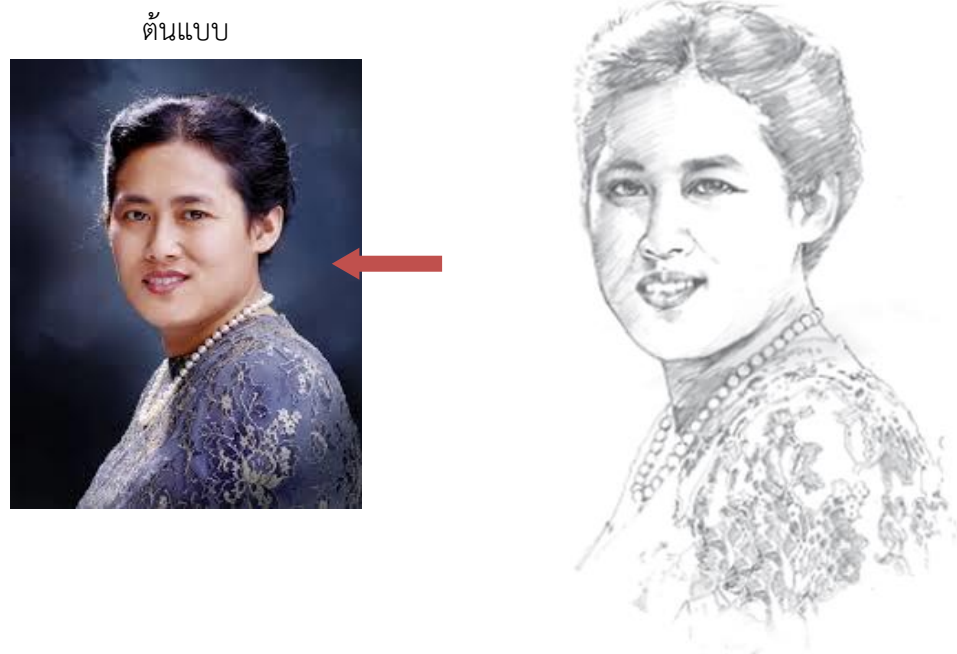
ภาพที่ 4.30 การสืบค้นต้นแบบผลงานที่ 4

ที่มา: https://www.google.co.th/search?rlz=1C1CHWA_enTH7

<http://www.happinessisthailand.com/2016/07/>

<http://www.yavf.or.th/th/article/97/1248/>

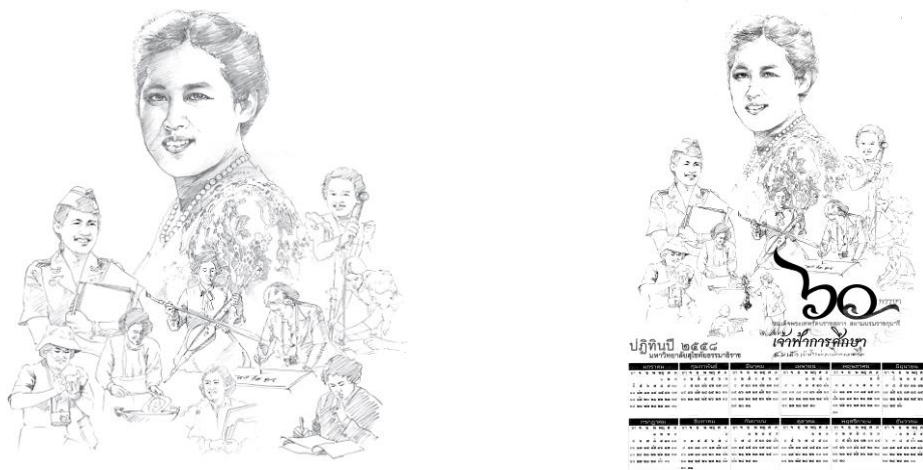
3) **ร่างภาพตามแนวคิด** ในการร่างภาพเทียบกับต้นแบบตรวจสอบน้ำหนักแสงและเงา สัดส่วน โครงสร้าง รวมถึงการจัดวางองค์ประกอบตามแนวคิด (ภาพที่ 4.31) เพื่อนำเสนอในที่ประชุม คณะทำงานสิ่งพิมพ์ปีใหม่

ภาพที่ 4.31 การร่างภาพผลงานที่ 4

ที่มา: https://www.google.co.th/search?rlz=1C1CHWA_enTH7 และต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 4

4) **จัดองค์ประกอบ** ด้วยการเน้นภาพหลักคือน้ำหนักของภาพแล้วนำภาพย่อยเข้ามาจัดวางองค์ประกอบในภาพรวม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่คณะทำงานได้กำหนดไว้

ภาพที่ 4.32 การจัดองค์ประกอบภาพผลงานที่ 4

ที่มา: ต้นแบบร่างงานการจัดองค์ประกอบของผลงานที่ 4

5) กำหนดโทนสีภาพและบรรยากาศ เริ่มระบายสีฉากหลังก่อนโดยใช้น้ำสะอาดระบายเพื่อให้กระดาษชุ่มน้ำ ผสมสีพื้นใช้สีม่วงเป็นหลักใช้วิธีระบายเปียกบนเปียก ระหว่างสีเปียกแต่มีสีเหลือง ส้ม เขียว ระบายแทรก เพื่อให้เกิดสีของบรรยากาศภาพรวม นำเกลือโรยเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่แตกต่างกัน รอให้ฉากหลังแห้ง ระบายภาพหลักก่อนด้วยดินสอสีน้ำกันแสงและเงาตามด้วยภาพรองตามภาพที่ 4.33

ภาพที่ 4.33 กำหนดโทนสีของภาพรวมผลงานที่ 4

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดโทนสีของผลงานที่ 4

6) กำหนดแสงกับเงาตามต้นแบบ ใช้เทคนิคเปียกบนแห้งด้วยวิธีระบายเคลือบที่ละส่วนเริ่มระบายลงไปทีละส่วนก่อน จากนั้นใช้สีน้ำระบายภาพรวมโดยเน้นน้ำหนักของภาพวาด เริ่มจากการระบายสีอ่อนในส่วนที่สว่างที่สุดของภาพกำหนดให้เป็นแสง ส่วนสีเข้มกำหนดให้เป็นน้ำหนักหรือเงา และเมื่อแสงกับเงารวมกันจะทำให้เกิดมิติเสมือนกันตามภาพที่ 4.34

ภาพที่ 4.34 การกำหนดแสงเงาผลงานที่ 4

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดแสงเงาของผลงานที่ 4

7) เก็บรายละเอียด ระบายภาพหลักเสร็จระบายภาพรองใช้วิธีเดียวกันเป็ยกบนแห่งสามารถลดรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้ภาพวาดไม่เด่นกว่ากันค่อย ๆ เกลี่ยก่อนสีจะแห้ง ช่วยให้ภาพวาดเกิดความนุ่มตา (ภาพที่ 4.35) แล้วดำเนินการขั้นตอนต่อไปเพื่อวางรูปแบบจัดทำสิ่งพิมพ์

ภาพที่ 4.35 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 4

ที่มา: ต้นฉบับภาพการเก็บรายละเอียดของผลงานที่ 4

8) งานเสร็จสมบูรณ์ นำภาพวาดต้นแบบไปจัดวางตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้เท่ากับงานพิมพ์ 19 x 29 นิ้ว ใช้ภาพลายเส้นและอักษรมาตกแต่งประกอบงานพิมพ์เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน จัดวางหน้าโปสเตอร์ (ภาพที่ 4.36) เพื่อใช้ในงานพิมพ์กฐินพระราชทานประจำปี 2558

๖๐ WSS๒๕๖๑ เทพรัตนราช
ปราชญ์ศึกษา

ปฏิทินปี ๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน
อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑
กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑	อา จ อ พ พฤ ศ ส ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑

ภาพที่ 4.36 ผลงานที่ 4 เมื่อเสร็จสมบูรณ์

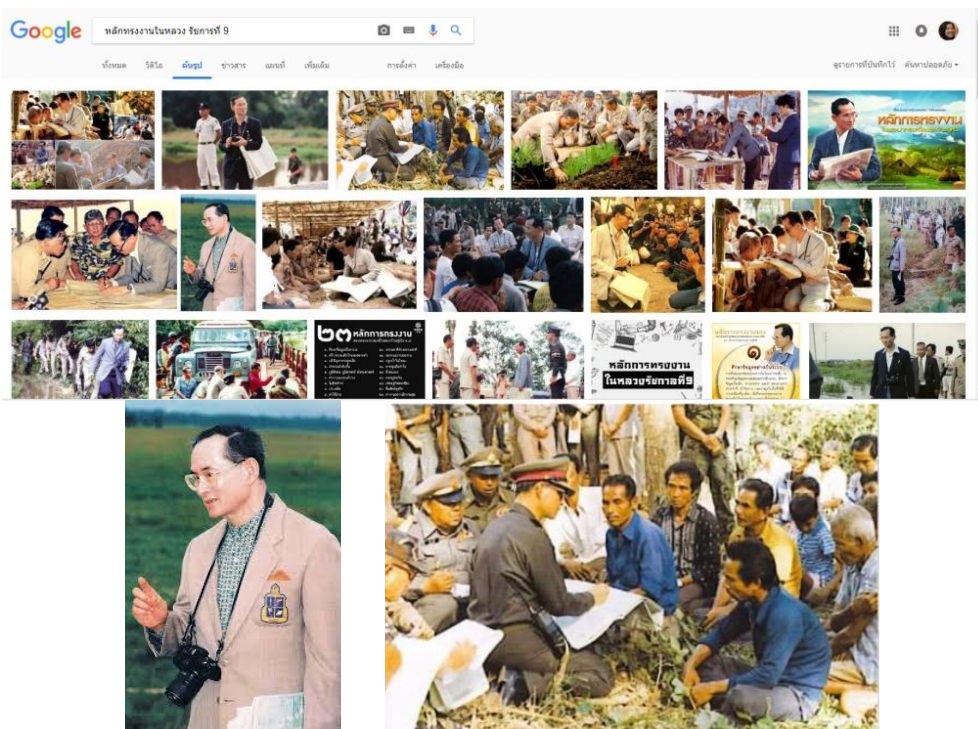
ที่มา: ผลงานที่ 4 โปสเตอร์ปฏิทิน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558.

ผลงานที่ 5 ใช้เทคนิคสีน้ำบนกระดาษขนาด 19x 29 นิ้ว แนวคิด “70 ปี ครองผไท ครองหัวใจประชาชน”

ปี 2559 เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองราชย์ 70 ปี เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณแสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มหาวิทยาลัยได้จัดทำปฏิทินตั้งโต๊ะ ปฏิทินโปสเตอร์ เพื่อเผยแพร่ในงานประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดแนวคิด “70 ปี ครองผไท ครองหัวใจประชาชน” ผู้จัดทำคู่มือได้รับมอบหมายถ่ายทอดเป็นภาพวาดประกอบย่อย 10 ภาพ และสร้างสรรค์ภาพหลัก 4 ภาพ ได้แก่ มิถุนายน ตุลาคม ธันวาคม รวมทั้งส่วนหน้ารองปิดท้ายของปฏิทินตั้งโต๊ะ ซึ่งใช้ภาพร่วมกับงานปฏิทินโปสเตอร์ ในที่นี้ขอเสนอปฏิทินโปสเตอร์

1) จากแนวคิดวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำในโอกาสพิเศษ ผู้จัดทำคู่มือนำเสนอประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการวาดภาพบุคคลต้องคำนึงถึงภาพเหมือน สัดส่วน แสงเงา โครงสร้าง อารมณ์ของภาพเป็นสำคัญ ซึ่งนำหลักองค์ประกอบศิลป์ ความสมดุลภาพแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance) นำมาใช้ในการจัดองค์ประกอบการวาดภาพ โดยสรุปใช้ชื่อ “70 ปี ครองผไท ครองหัวใจประชาชน”

2) สืบค้น หาภาพต้นแบบเพื่อนำมาร่างและจัดองค์ประกอบจาก Google โดยใช้ชื่อว่า “หลักทรงงานในหลวง รัชการที่ 9” เพื่อค้นหาภาพหลัก และภาพรอง ดังภาพที่ 4.37

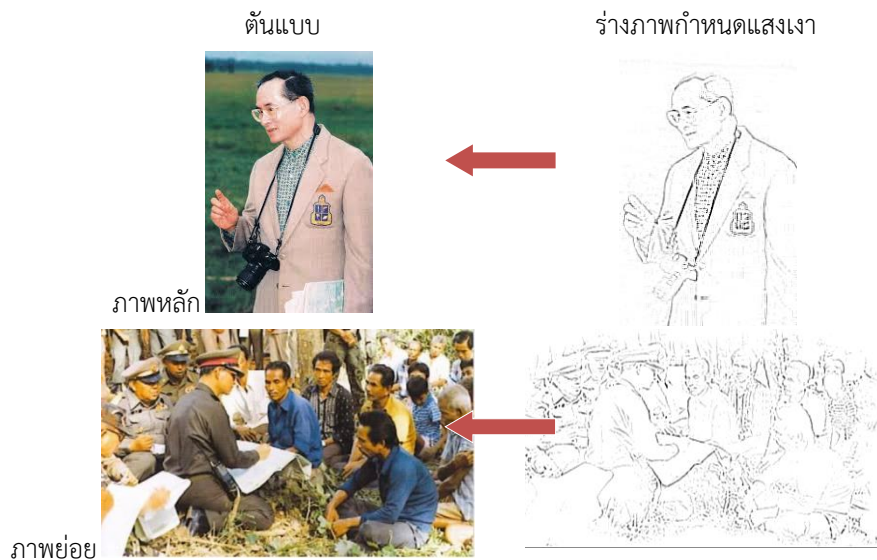

ภาพที่ 4.37 การสืบค้นต้นแบบผลงานที่ 5

ที่มา: <https://www.google.co.th/search?sa=G&hl=th&q>

<https://sites.google.com/site/royalinitiativeth/hlak-kar-thrng-ngan-ni-phrabath-smdec-phraceaxyuhaw>

3) **ร่างภาพตามแนวคิด** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน มีพระราชดำรัสว่า "ต้องระเบิดจากข้างใน" นั้น พระองค์ทรงเดินทางไปถิ่นทุรกันดารอย่างสม่ำเสมอเพื่อประชาชนของพระองค์ ผู้จัดทำคู่มือจึงเลือกภาพหลักที่พระองค์ทรงสวมเสื้อชัยพัฒนาทรงงาน และภาพรองเป็นภาพพระองค์เข้าหาราชภฏกรในพื้นที่ชนบท (ภาพที่ 4.38) โดยแยกภาพเขียน นำภาพต้นแบบมาร่างเป็นโครงลายเส้นตรวจสอบน้ำหนักแสงเงา สัดส่วนโครงสร้าง รวมถึงการจัดวางองค์ประกอบตามแนวคิดเพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะทำงานสิ่งพิมพ์ปีใหม่

ภาพที่ 4.38 การร่างภาพผลงานที่ 5

ที่มา: <https://sites.google.com/site/royalinstitutiveth/hlak-kar-thrng-ngan-ni-phrabath-smdec-phraceaxyuhaw> และต้นแบบภาพร่างงานตามแนวคิดของผลงานที่ 5

4) **จัดองค์ประกอบ** เน้นภาพหลักจัดวางอยู่ด้านขวาน้ำหนักของภาพจะเอียงไปเล็กน้อย นำภาพย่อยจัดวางด้านซ้ายเพื่อให้เกิดการสมดุลของภาพ (ภาพที่ 4.39) โดยยึดการจัดองค์ประกอบจัดวางแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance) และให้สอดคล้องกับแนวคิดที่คณะทำงานได้กำหนดไว้

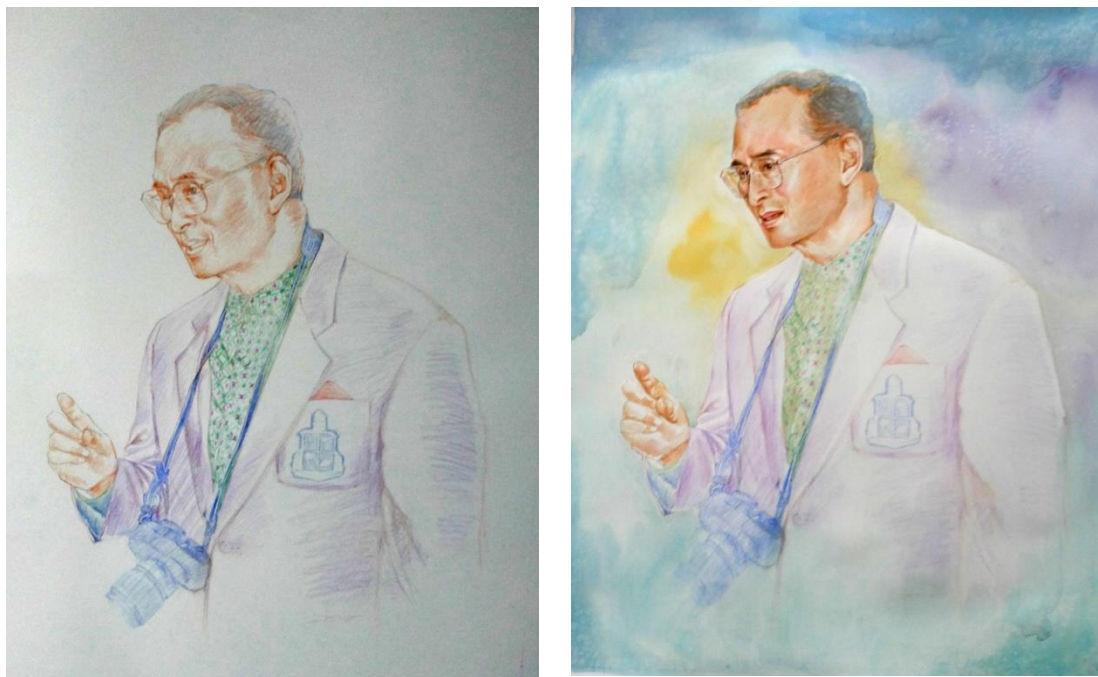
จัดองค์ประกอบภาพ

ภาพที่ 4.39 การจัดองค์ประกอบผลงานที่ 5

ที่มา: ต้นแบบร่างงานการจัดองค์ประกอบของผลงานที่ 5

5) **กำหนดโทนสีภาพและบรรยากาศ** เริ่มลงสีด้วยดินสอสีเน้นแสงและเงาขอบภาพเทียบกับต้นแบบ วางกระดาษรองเขียนให้ทำมุมกับพื้น 15 องศา แล้วใช้ฟู่กันขนาดใหญ่ จุ่มน้ำระบายบนกระดาษ จากนั้นจึงใช้ฟู่กันจุ่มสีแล้วระบายลงไปขณะที่กระดาษยังเปียกน้ำอยู่ ผสมสีฟ้าแล้วเริ่มการระบายสีไล่จากบนลงล่างด้วยวิธีระบายเรียบ ล้างฟู่กันจุ่มสีม่วงระบายใกล้กับสีฟ้าและระบายให้ทั่วกระดาษ แต้มสีเหลืองเพื่อให้ภาพเกิดบรรยากาศโทนสีภาพรวม จากจังหวะของสีที่ไหลทับกันจะปรากฏเป็นคราบของสีที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกของภาพที่สวยงามตามภาพที่ 4.40

ภาพที่ 4.40 กำหนดโทนสีของภาพรวมของผลงานที่ 5

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดโทนสีของผลงานที่ 5

6) **กำหนดแสงกับเงาตามต้นแบบ** ใช้เทคนิคเปียกบนแห้งด้วยวิธีระบายเคลือบที่ละส่วนเริ่มระบายลงไปทีละภาพหลักก่อน จากนั้นใช้สีน้ำระบายภาพรวมเน้นน้ำหนักของภาพวาด ระบายสีอ่อนในส่วนที่สว่างที่สุดของภาพกำหนดให้เป็นแสง ส่วนสีเข้มกำหนดให้เป็นน้ำหนักหรือเงาตามภาพที่ 4.41

ภาพที่ 4.41 การกำหนดแสงและเงาผลงานที่ 5

ที่มา: ต้นฉบับภาพการกำหนดแสงเงาของผลงานที่ 5

7) **เก็บรายละเอียด** ระบายภาพหลักเสร็จระบายภาพรองใช้วิธีเดียวกันเป็ยกบนแห่งสามารถลดรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้ภาพวาดไม่เด่นกว่ากันค่อย ๆ เกลี่ยก่อนสีจะแห้ง ช่วยให้ภาพวาดเกิดความนุ่มตา (ภาพที่ 4.42) แล้วจึงดำเนินการขั้นตอนต่อไปเพื่อวางรูปแบบจัดทำสิ่งพิมพ์

ภาพที่ 4.42 การเก็บรายละเอียดผลงานที่ 5

ที่มา: ต้นฉบับภาพการเก็บรายละเอียดของผลงานที่ 5

8) **งานเสร็จสมบูรณ์** นำภาพวาดต้นแบบไปจัดวางตกแต่งด้วยโปรแกรม Photoshop โดยกำหนดขนาดใช้เท่ากับงานพิมพ์ 19 x 29 นิ้ว นำภาพต้นแบบ 2 ภาพ ผ่านเครื่องสแกนภาพเพื่อนำไฟล์ภาพมาจัดองค์ประกอบที่ร่างไว้ ใช้ภาพลายเส้นและอักษรมาตกแต่งประกอบงานพิมพ์ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน จัดวางหน้าโปสเตอร์ (ภาพที่ 4.43) เพื่อใช้ในงานพิมพ์ กฐินพระราชทาน ประจำปี 2559 ต่อไป

ภาพที่ 4.43 ผลงานที่ 5 เมื่อเสร็จสมบูรณ์

ที่มา: ผลงานที่ 5 ไปสเตอร์ปฏิทิน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2559.

โดยสรุป ขั้นตอนต่างๆ ที่ผู้จัดทำคู่มือได้ใช้ประสบการณ์สั่งสมในการทำงานด้านศิลปะตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นแนวคิด การออกแบบศิลป์ ด้านแสงและเงาในรูปแบบ 2 มิติ ตลอดไปจนถึงการจัดวางข้อมูลประกอบตามที่ได้แสดงโดยละเอียดไว้ในบทที่ 4 นี้ เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานพิมพ์โอกาสพิเศษสามารถประยุกต์ต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานทรงคุณค่าที่สะท้อนทรงถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชสืบต่อไป

บทที่ 5

วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา

การจัดทำคู่มือฉบับนี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำได้แก่

1. การให้แนวทางสำหรับผู้ที่ยังไม่มีความรู้ในการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานสิ่งพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างมีระบบและได้มาตรฐานงานสิ่งพิมพ์สำหรับผู้ที่ยังไม่มีความรู้
2. การประยุกต์เทคนิคในการวาดภาพบุคคลเพื่อใช้ในงานพิมพ์โอกาสพิเศษตามเป้าหมายของงานที่เกี่ยวข้อง
3. ขั้นตอนการปฏิบัติการวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำสำหรับงานพิมพ์โอกาสพิเศษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5.1 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน

เพื่อเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติ สรรค์สร้างความงามผ่านภาพวาดสีน้ำจากการเป็นคณะทำงานสื่อสิ่งพิมพ์เนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในปี พ.ศ. 2552-2559 เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสพิเศษต่างวาระ ต่างเหตุการณ์ที่สำคัญของประเทศไทยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา ในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีหนึ่งในพันธกิจด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและด้านพัฒนาชุมชน องค์กร และสถาบันในสังคม เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้จัดทำได้รับมอบหมายสร้างสรรค์พระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี โดยได้รับแนวคิด “60 พรรษา เทพรัตนราช ปราชญ์ศึกษา” นำไปเผยแพร่ ปฏิทินโปสเตอร์ บัตรอวยพรปีใหม่เพื่อประชาสัมพันธ์น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาชนชาวไทย จัดพิมพ์ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1,000 แผ่น หรือจะกล่าวได้ว่า “...ศิลปะสร้างโลกงามตามวิจิตร สร้างชีวิตให้งามยามมองสี สองมือเรา จักหล่อเลี้ยงความสุนทรีย์ หมายมนุษย์คงมีที่ติงาม”

ผู้จัดทำคู่มือในฐานะที่ทำงานด้านออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิกได้เห็นความสำคัญของการสร้างงานวาดภาพบุคคลด้วยเทคนิคสีน้ำต้องคำนึงถึงหลักการย่อภาพและขยายภาพ งานภาพวาดแต่ละชิ้นจะใช้ขนาดที่ใหญ่กว่าขนาดที่จะใช้พิมพ์จริงเพื่อคุณภาพของงานพิมพ์ และในฐานะบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะเป็นบุคคลได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพในด้านศิลปะ ส่งผลให้ได้รับคัดเลือกเป็น Talented People ด้านการให้บริการประจำปี พ.ศ. 2556 เป็นแบบอย่างที่ดีของหน่วยงานในด้านวิชาชีพ อันเกิดจากการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค กระบวนการถ่ายทอดจากการหาข้อมูลนำมาจัดวางองค์ประกอบโดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของแต่ละผลงาน สร้างผลงานจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม และได้ใช้วิชาความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ สร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้ได้รับคัดเลือก

เป็นบุคลากรสายสนับสนุนผู้มีผลงานดีเด่นแห่งชาติ ปชมท. ประจำปี พ.ศ. 2559 รางวัลเกียรติยศ ด้านวิชาชีพ

การทำงานแต่ละครั้งที่ได้รับมอบหมายได้ประสานงาน กำกับ ดูแล ควบคุมคุณภาพของหน่วยศิลปะในฐานะหัวหน้างาน แต่ละงานภายในหน่วยต้องแก้ไขปัญหา ติดตามงานด่วนและให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อให้ภาระหน้าที่ขององค์กรสำเร็จได้ตามเป้าหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติหน้าที่ได้นำแบบอย่างของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงงานด้วยความเพียรอยู่เสมอ

ตั้งพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีเปิดการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 21 วันที่ 8 กันยายน 2515 (ที่มา: <http://news.ch7.com/speech/22/10>)

การสร้างงานศิลปะทุกอย่างทุกประเภท นอกจากจะต้องใช้ความฝึกหัดชัดเจนในทางปฏิบัติ ประกอบกับวิธีการที่ได้อย่างเหมาะสมแล้ว ศิลปินจำต้องมีความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจในงานที่ทำด้วย จึงจะได้ผลงานที่มีค่าควรแก่การยอมรับนับถือ

ทั้งนี้แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้สรุปไว้ในหัวข้อถัดไปได้แก่ ด้านบุคลากร [Peopleware] ด้านการจัดการเทคโนโลยี [Hardware & Software] และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สมดังปณิธานที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอย่างยั่งยืน

5.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
1. หน่วยศิลปะมีบุคลากรที่ทำหน้าที่วาดภาพโดยใช้ทักษะมีจำนวนจำกัดพร้อมรับหน้าอื่นๆ ที่หน่วยงานภายในและภายนอกขอความอนุเคราะห์อยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น กรรมการตรวจนับพัสดุ วิทยากรด้านบริการสังคม เป็นต้น เป็นเหตุให้ต้องหยุดภาระงานประจำส่งผลให้งานสร้างภาพประกอบขาดความต่อเนื่อง ล่าช้ากว่าที่กำหนด	1. ในกรณีมีงานเร่งด่วนหรือมีภาระงานสำคัญ ๆ ควรจัดการทำงานนอกเวลาราชการเพื่อให้ทันรอบเวลาและสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทันเวลาที่กำหนดไว้ โดยไม่ให้มีผลกระทบกับงานประจำของแต่ละส่วนงานหรือให้มีผลกระทบน้อยที่สุด
2. งานศิลปะแต่ละชิ้นงานใช้เวลามากทำให้เกิดผลกระทบกับการวางแผนงานประจำที่สำนักพิมพ์จัดทำงานเร่งด่วนอย่างต่อเนื่อง	2. การวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าของงานศิลปะในด้านความงามจะตัดสินกันที่รูปแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์ให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ หรือการเห็นคุณค่าทางความงาม

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
3. บุคลากรส่วนใหญ่ใกล้เกษียณอายุราชการ	3. เตรียมแผนอัตรากำลังก่อน 3 ปี

5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยี

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
1. หน่วยงานมักจะมีปัญหาไฟดับ ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เพิ่มเวลา เพิ่มค่าล่วงเวลา	1. สำนักพิมพ์ควรจัดวัสดุอุปกรณ์ไฟสำรองที่มีประสิทธิภาพ

5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
1. คู่แข่งทางการตลาดมีมาก ทั้งบริษัทเอกชน สื่อดิจิทัลมาแทนที่สื่อสิ่งพิมพ์	1. งานภาพวาดเป็นผลงานเชิงอนุรักษ์ มีคุณค่า ส่งผลให้สร้างชื่อเสียงให้กับองค์กรและหน่วยงาน ควรส่งเสริมประสบการณ์ในมิติต่างๆ ด้านศิลปะอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป การปฏิบัติการด้านการวาดภาพบุคคลผู้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึง สัดส่วน ความถูกต้อง และสวยงามจากภาพวาดต้นแบบ เพื่อนำไปประกอบการผลิตงานพิมพ์ในโอกาสพิเศษให้เกิดคุณภาพ พร้อมกับได้มาตรฐานของงานพิมพ์ รวมถึงต้องติดตามการพัฒนาทางเทคโนโลยีการพิมพ์ประกอบเพื่อที่ให้งานสมบูรณ์ สวยงาม ทรงคุณค่า สมตามเจตนารมณ์ของปรัชญาและปณิธานของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอย่างยั่งยืนสืบไป

บรรณานุกรม

- โกศล พิณกุล. (2550). *เรื่องเล่าจากสีน้ำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นพดล เนตรดี. (2551). *เทคนิคการระบายสีน้ำ ธรรมชาติ ทิวทัศน์ และดอกไม้*. กรุงเทพฯ: บริษัท วาดศิลป์ จำกัด.
- นพดล เนตรดี. (2552). *เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำดอกไม้*. กรุงเทพฯ: บริษัท วาดศิลป์ จำกัด.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2552). *บัตรอวยพร*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2554). *บัตรอวยพร*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *บัตรอวยพร*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2556). *บัตรอวยพร*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2554). *สิ่งพิมพ์ปีใหม่*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *สิ่งพิมพ์ปีใหม่*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2557). *สิ่งพิมพ์ปีใหม่*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). *สิ่งพิมพ์ปีใหม่*. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2559). *สิ่งพิมพ์ปีใหม่*. นนทบุรี.
- รวมผลงานประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2557). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุชาติ เกาทอง. (2540). *การเขียนภาพสีน้ำ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- สุชาติ วงษ์ทอง. (2530). *อะไร?...คือสีน้ำ*. กรุงเทพฯ.
- สุชาติ วงษ์ทอง. (2531). *อารมณ์ทะเล*. กรุงเทพฯ.
- สุรยุทธ พันธุ์เผือก. (2552). *ฝึกระบายด้วยสีน้ำ*. กรุงเทพฯ: บริษัท วาดศิลป์ จำกัด.
- สมยศ กำแหงฤทธิรงค์. (2559). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการวาดภาพ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสนห์ ธนารัตน์สุภชาติ. (2530). *สมุดหัดวาดภาพคนและกายวิภาค*. กรุงเทพฯ: นครเขษมบุ๊คส์โตร์.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2535). *การระบายสีน้ำ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- AM screen and FM screen (2015). Retrieved July 14, 2017, <http://www.printtosme.com/article/37/>
- Anatomy fundamental. (2014). Retrieved May 7, 2017, <http://artofanatomy-thailand.com/courses-detail/basic-drawing-figure>
- Art composition. (2012). Retrieved May 8, 2017, from https://preede.wordpress.com/2011/09/18/องค์ประกอบศิลป์/clip_5.jpg-clip_44.jpg
- Rama9 speech (1972). Retrieved June 20, 2017, <http://news.ch7.com/speech/22/10>

ภาคผนวก

ผลงานที่เผยแพร่ในวาระพิเศษต่างๆ

นอกจากผลงานเด่นที่ได้ยกเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายขั้นตอนโดยละเอียดในบทที่ 4 แล้ว ผู้จัดทำคู่มือได้มีผลงานสร้างสรรค์โดยผสมผสานศาสตร์และศิลป์เป็นผลงานภาพประกอบที่สำคัญในห้วงเวลา พุทธศักราช 2553 - 2559 ดังต่อไปนี้

1. พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ ดำเนินการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ให้กับมหาวิทยาลัย โดยจัดทำบัตรอวยพรให้ เป็นอัตลักษณ์ต่อสาธารณะ ได้รับมอบหมายสร้างสรรค์จากแนวคิด 70 ปี ความรักพระปกเกล้า โดยนำดอกไม้ในเพลงราตรีประดับ ดาวมาสร้างสรรค์งานสีน้ำปี 2553 โดยจัดพิมพ์ปี 2554 จำนวน 1,000 แผ่น

จวนจะรุ่งแล้วนะเจ้าพี่ขอลา แสงทองส่องฟ้าสง่าศรี
หอมดอกกระดังงา ชีชะช่างน่าเจ็บใจจริงเอย

ภาพผนวกที่ 1 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2554

ที่มา: บัตรอวยพร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.

2. พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ให้กับมหาวิทยาลัยโดยจัดทำบัตรอวยพรให้ เป็นอัตลักษณ์ต่อสาธารณะ ได้รับมอบหมายกำหนดแนวคิด 80 ปี สิกขมหาราชินี นำดอกไม้ควีนสิริกิติ์ จัดพิมพ์เผยแพร่ปี 2555 จำนวน 1,000 แผ่น

ภาพผนวกที่ 2 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2555

ที่มา: บัตรอวยพร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.

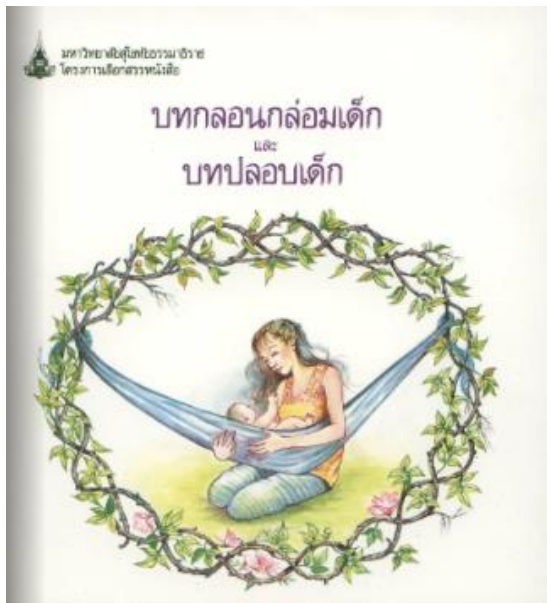
3. พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ให้กับมหาวิทยาลัยโดยจัดทำบัตรอวยพรให้ เป็นอัตลักษณ์ต่อสาธารณะ ได้รับมอบหมายกำหนดแนวคิด ไม้มงคลในรั้ว มสธ. มาสร้างสรรคงานสีน้ำปี 2555 โดยจัดพิมพ์ปี 2556 จำนวน 1,000 แผ่น

ภาพผนวกที่ 3 ต้นแบบบัตรอวยพรปี 2556

ที่มา: บัตรอวยพร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556.

4. พ.ศ. 2555 หนังสือ บทกลอนกล่อมเด็ก และบทปลอบเด็ก ได้รับคัดเลือกโครงการ 100 หนังสือดีเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย โดย สสค. ปลุกฝังนิสัย "รักการอ่าน" ให้เด็กและเยาวชนไทย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในลำดับที่ 12 กลุ่มเด็กเล็กวัย 0-6 ปี ในฐานะผู้ออกแบบปกและสร้างสรรค์ผลงานภาพประกอบพร้อมจัดทำรูปเล่ม ศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบภาพ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจทางวิชาการ เป็นวรรณกรรมหนังสือเลือกสรรเพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชน ชุมชน และองค์การทางการศึกษาอันจะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต และไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมฐานความรู้

ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยม ฉายางาม ศาสตราจารย์ คุณหญิงแม่มาล ชวลิต ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณศักดิ์ รองศาสตราจารย์ชุตินา สัจจพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี พิจิตบันดาล อาจารย์พิทรุช ภาสุภภัทร
บรรณาธิการ/พิสูจน์อักษร	หน่วยเลือกสรรหนังสือ ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์
ศิลปกรรมและรูปเล่ม	นางสมัยล กำแพงฤทธิ์รงค์
เรียงพิมพ์	หน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์ สำนักพิมพ์
รายละเอียดการพิมพ์	
ระบบการพิมพ์	ออฟเซต
กระดาษเนื้อใน	ปอนด์ น้ำหนัก ๘๐ กรัมต่อตารางเมตร
กระดาษปก	อาร์ตการ์ด ๒๖๐ กรัมต่อตารางเมตร

ภาพผนวกที่ 4 หน้าปกหนังสือบทกลอนกล่อมเด็กและบทปลอบเด็กและหนังสือบทเด็กเล่น
ที่มา: การจับภาพหน้าจอจาก <http://ebookstou.org/newdetail.php?id=7775> และ
<http://ebookstou.org/newdetail.php?id=7343>

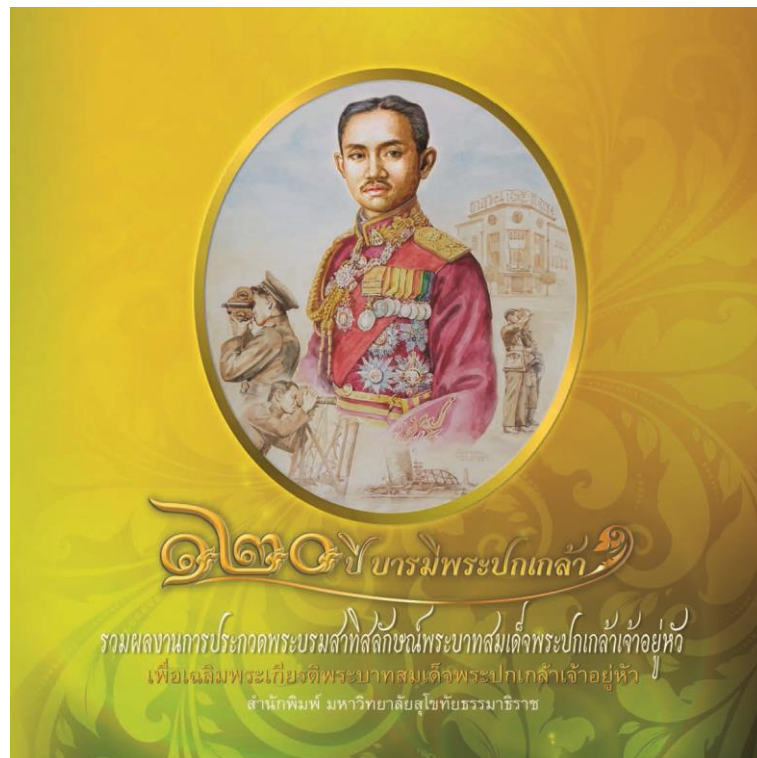
5. พ.ศ. 2556 สืบเนื่องจากการทำงานปฏิทินสิ่งพิมพ์พิเศษ สำนักพิมพ์ได้รับมอบหมายจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน จัดทำสิ่งพิมพ์ปีใหม่ ประจำปี นำเสนอแนวคิด ในการจัดทำสิ่งพิมพ์ปีใหม่ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชครบรอบ 36 ปี ในหัวข้อ "36 ปี มสธ. ขุมความรู้สู่ปวงชน" โดยเป็นผู้วาดเนื้อหาและภาพประกอบปฏิทินตั้งโต๊ะทั้งหมด

ภาพผนวกที่ 5 ต้นแบบสิ่งพิมพ์ปีใหม่ 36 ปี มสธ.

ที่มา: สิ่งพิมพ์ปีใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557.

6. พ.ศ. 2557 ภาพวาดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในหัวข้อ 120 ปี บารมีพระปกเกล้า เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย และให้โอกาสนักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปแสดงความจงรักภักดี และน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพผนวกที่ 6 ต้นแบบและหน้าปกหนังสือ 120 ปี บารมีพระปกเกล้า
ที่มา: 120ปี บารมีพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2557.

7. พ.ศ. 2559 ภาพวาดพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 84 พรรษา ประกอบการประกวดวาดภาพชิงรางวัลโล่พระราชทาน
มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติ โดยใช้ชื่องานประกวดว่า “84 พรรษา ราชนิศรีการศึกษาไทย”

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๘๔ พรรษา
ราชินีศรีการศึกษาไทย

ประกวดวาดภาพ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พร้อมพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา
เนื่องในโอกาสพระชนมายุ ๘๔ พรรษา
๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

รางวัลโล่พระราชทาน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท
ประเภท ประชาชนทั่วไป
ประเภท นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช.

การส่งผลงานเข้าประกวด

- ผู้ส่งผลงานเข้าประกวดต้องเป็นเยาวชนอาศัยในประเทศไทยนับจากอดีตถึงปัจจุบัน ปีที่ประกวด คือ ๒๕๕๘-๒๕๕๙
- ผู้ส่งงานต้องเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และต้องเป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทยและไม่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- ภาพวาดที่ส่งเข้าประกวดต้องสร้างสรรค์ด้วยมือตนเอง และไม่ลอกเลียนหรือคัดลอกภาพที่ส่งประกวดก่อนผลการตัดสินของคณะกรรมการตัดสินเป็นที่สิ้นสุด
- ภาพวาดที่ส่งเข้าประกวดทุกภาพต้องเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และระบุชื่อผลงานได้หลังจากสิ้นสุดการตัดสินการประกวด (ยกเว้นผลงานที่ได้รับรางวัล)

คณะกรรมการตัดสินการประกวด
ศาสตราจารย์ ดร. สุจิตต์
ศาสตราจารย์ ดร. นงนุช
ศาสตราจารย์ ดร. วิไล
ศาสตราจารย์ ดร. นวรัตน์
ศาสตราจารย์ ดร. กานดาฤทธิ์

หมดเขตรับผลงาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙
(ผู้ที่ส่งทางไปรษณีย์ให้ดูวันที่ของการประทับตราไปรษณีย์เป็นหลัก)

สนใจติดต่อขอรายละเอียดได้ที่
คุณวิภา โทร. ๐๒ ๕๐๔ ๗๖๗๖
คุณสมยศ โทร. ๐๒ ๕๐๔ ๗๖๘๘
โทรสาร. ๐๒ ๕๐๓ ๗๖๒๒

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมและดาวน์โหลดใบสมัครได้ที่
www.stou.ac.th หรือ www.stoubook.com

ประกาศผลการตัดสิน และพิธีมอบรางวัลโล่พระราชทาน ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ชมนิทรรศการ ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
ณ หอศิลปร่วมสมัยราชดำเนิน ถนนราชดำเนิน

ร่วมสมัครและผลงานประกวดด้วยตนเองหรือ
ทางไปรษณีย์ที่ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ถนนวิไลมาศ ตำบลบางคู อำเภอบางศรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๖๐

*กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาพผนวกที่ 7 ต้นแบบและโปสเตอร์การประกวดวาดภาพ
ที่มา: โปสเตอร์การประกวดวาดภาพ “84 พรรษา ราชนิศรีการศึกษาไทย”
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559.

ประวัติผู้จัดทำ

ประวัติส่วนตัว

- 1) ชื่อ-นามสกุล นางสมยศ กำแหงฤทธิรงค์
- 2) เกิดวันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2501

ประวัติการรับราชการ

ตำแหน่ง นักวิชาการช่างศิลป์ ชำนาญการ

ปัจจุบันได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางบริหาร หัวหน้าหน่วยศิลปะ ฝ่ายจัดพิมพ์ สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โทร. 0-2-504-7689 Email: somyol.kam@stou.ac.th, somyol@yahoo.com

3) วุฒิการศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา
2525	อาชีวศึกษา	ปวส. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) วิจิตรศิลป์	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเพาะช่าง
2529	ปริญญาตรี	การศึกษามัธยมศึกษา (ศิลปศึกษา)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2547	ปริญญาโท	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

4) ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญพิเศษด้านวิชาชีพในสายสนับสนุนวิชาการ

งานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์และภาพประกอบมีความสำคัญในการจัดทำเอกสารการสอนชุดวิชา

ทุกระดับการศึกษาด้วยการจัดระบบการสอนทางไกล ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไป และยังเป็นการ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. งานเขียนภาพประกอบเอกสารการสอนชุดวิชามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. งานออกแบบปกเอกสารการสอนชุดวิชามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. งานออกแบบสิ่งพิมพ์พิเศษ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ หนังสือเลือกสรร เป็นต้น
4. งานออกแบบเว็บไซต์ให้กับสำนักพิมพ์ (<http://www.stou.ac.th/Offices/oup/>)
5. วิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเป็นบรรณาธิการชุดวิชา สำนักวิชาการ
6. วิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดภาพ ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ
7. วิทยากรบรรยาย“Illustration for Text Book” คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มวลชน

วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

8. วิทยากรบรรยายในหัวข้อเรื่อง เทคนิคการออกแบบสิ่งพิมพ์ ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ
9. วิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการศิลปะเด็ก (Art for Kids) และออกแบบฉากเพื่อการเรียนรู้
10. วิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการ 120 บารมีพระปกเกล้าฯ ศิลปะปลายไทย (หัวโขน)
11. คณะกรรมการตัดสินการประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
12. วิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการ 60 พรรษา เทพรัตนราช ปราชญ์ศึกษา (รางวัลโล่พระราชทาน)
13. คณะกรรมการตัดสินการประกวดพระสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (รางวัลโล่พระราชทาน)
14. วิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการ ประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเทิดพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระชนมายุ 84 พรรษา (รางวัลโล่พระราชทาน)
15. คณะกรรมการตัดสินการประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (รางวัลโล่พระราชทาน)
16. เจ้าหน้าที่สอบ (Examiner) องค์กรรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

5) เกียรติคุณที่ได้รับ

5.1) ปี พ.ศ. 2556 ศูนย์ประสานงานการประกันคุณภาพการศึกษาจัดมอบรางวัลและใบเกียรติบัตรในงาน KM DAY เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2556 บุคลากรสำนักพิมพ์ได้ถูกพิจารณาคัดเลือก Talented People ประจำปี พ.ศ. 2556 ด้านการให้บริการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาพผนวกที่ 8 การมอบรางวัลและใบเกียรติบัตร ในงาน KM DAY 2556

ที่มา: การจับภาพหน้าจอจาก http://www.stou.ac.th/Offices/oup/km%20web/IndexKM_stoupress.html

5.2) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายหนังสือรวมภาพโครงการฝึกอบรมและประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมภาพเขียนได้รับรางวัลโล่พระราชทาน ในระดับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระชนมพรรษา 60 พรรษา รางวัลโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตวันที่ 2 ตุลาคม 2558 โดยสืบเนื่องจากปี พ.ศ. 2558 สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดโครงการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา นับเป็นพระกรุณาธิคุณ ยังความปลื้มปิติยิ่งในฐานะข้าราชการสายสนับสนุนวิชาการ

ข่าวพระราชสำนักประจำวันที่ 2 ตุลาคม 2558
NBT NEWS • 48 views • 2 years ago

ภาพผนวกที่ 9 การเข้าเฝ้าทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายหนังสือ
ที่มา: สำนักพระราชวังและการจับภาพหน้าจอจาก <https://www.youtube.com/watch?v=ilclrwIMHkw>

5.3) ได้รับเชิญเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัดสินการประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (รางวัลโล่พระราชทาน) ในโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคม งบประมาณแผ่นดิน เพื่อเทิดพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระชนมายุ 84 พรรษา วันที่ 12 สิงหาคม 2559 ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

อาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์ ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี 2559
 ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี 2552
 อาจารย์สุวิทย์ ใจป้อม ศิลปินผลงานเทิดพระเกียรติ
 อาจารย์นิเวศ แววมณะ ศิลปินคุณากร ประจำปี 2557

โดยมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทั่วประเทศ รวมถึงครู อาจารย์ เข้าร่วมการอบรมจำนวน 159 คน

STOU NEWS UPDATE

ผศ. จัดพิธีรับโล่รางวัลพระราชทาน แก่ผู้ชนะการประกวด

ดร.องค์การ อินทรมพรรย์ นายคณบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยศรีนครินทร์สวรรค์ เป็นประธานในพิธีรับโล่รางวัลพระราชทานสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถแก่ผู้ชนะเลิศการประกวดวาดภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพร้อมพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา ณ ห้องออร์คิดออเรียนท์ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 สิงหาคมที่ผ่านมา

ภาพผนวกที่ 10 การประกวดพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
 ที่มา: การจับภาพหน้าจอจาก <https://web.facebook.com/pagePRstou/photos/>

5.4) ผู้จัดทำคู่มือได้รับคัดเลือกเป็นบุคลากรสายสนับสนุนผู้มีผลงานดีเด่นแห่งชาติ ปชมท. ประจำปี 2559 รางวัลเกียรติยศ ด้านวิชาชีพ

ภาพผนวกที่ 11 การรับรางวัลบุคลากรสายสนับสนุนผู้มีผลงานดีเด่นแห่งชาติ ปชมท. 2559
ที่มา: การจับภาพหน้าจอจาก <http://www.stou.ac.th/Offices/oup/images/reward/>